

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل ، کلبه ، قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلسین - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال هفتم

۴شنبه ۱۷ مهر ماه ۱۳۳۰

شماره ۱۹۳۷

شماره مسلسل ۱۸۹

دوره شانزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۸۹

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز ۳ شنبه نهم مهر ماه ۱۳۳۰

فهرست مطالب :

- ۱- تصویب صورت مجلس
- ۲- بیانات آقای رئیس و بیانات قبل از دستور آقایان: شوشتری- اسلامی پیراسته و صدری
- ۳- تقدیم لایحه اساتذمه شرکت ملی نفت بوسیله آقای دکتر معظمی مخبر هیئت مختلط
- ۴- معرفی آقای فیوضات به معاونت وزارت فرهنگ بوسیله آقای وزیر فرهنگ
- ۵- بیانات آقایان کشاورز صدر- دکتر شایبگان- فرهودی و جمال امامی بعنوان ماده ۹۰ آئین نامه
- ۶- تصویب فوریت و طرح گزارش کمیسیون نظام راجع به مشمولین قائب و فراری
- ۷- تعیین موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس ساعت ده و هفت دقیقه صبح بریاست آقای رضاحکمت تشکیل گردید

(۱- تصویب صورت مجلس)
رئیس- صورت فائین جلسه گذشته قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)
فائین با اجازه - آقایان - میرمعین موسوی ، بزرگ نیا ، اورنگ ، دولتشاهی ، موفقی ، مجتهدی ، اردلان ، سرتیب زاده ، همدان تربتی ، غضنفری ، رستم کیو ، مکی ، اللهیار صالح ، طباطبائی ، فائین با اجازه - آقایان : شکرانی

بکساعت ، نصر نیان بکساعت
رئیس- آقای شوشتری نسبت بصورت مجلس فرمایشی دارید بفرمائید.
شوشتری- بلی با کمال تأسف در صورت مجلس باید عرض کنم جناب آقای عماد تربتی نماینده محترم که حضور بهم نرسانیده اند با این که عضو اقلیت هستند سائعه دلغراشی برای ایشان پیدا شده بود از این جهت نتوانستند حضور بهم رسانند و عذرشان موجه است و دیگر اینکه در صورت مجلس يك عبارتی نوشته شده آنچه که بعد از فرمایش جناب آقای کشاورز صدر که می فرمودند از ماده ۹۰ استفاده کنم من عرض نکردم مانسلیم شدیم شما چه میگویند در صورتی که من عرض کردم حالا که ما تسلیم بسکوت شدیم ، لغت بسکوت حذف شده و عبارت تغییر پیدا کرده است از این جهت استدعا دارم اصلاح بفرمائید
رئیس- آقای اسلامی بفرمائید
اسلامی- بنده میخواستم از مقام محترم ریاست مجلس و آقایان نمایندگان استدعا کنم ترتیبی بفرمائید که از جناب آقای شوشتری استدعا بشود که از تحصن خارج بشوند و بعد از خاتمه جلسه ترتیب اینکار داده شود.
رئیس- این صحبت هائیکه میشود مربوط بصورت مجلس نیست آقای کشاورز صدر بفرمائید
کشاورز صدر- بنده در اینجا در توضیحی که دادم نوشته اند که عرض کردم جناب آقای فرامرزی مطلب را توضیح میدهم ، مراد این نیست که اگر مجلس رأی داد میشود صحبت کرد بلکه معکوس این بود بنده عرض کردم مراد این است که اگر مجلس رأی بنده البته میشود صحبت کرد ، نهایت این موضوع مربوط به پنج

دقیقه از ۱۵ دقیقه است و مطلب دیگر این که خواستم توضیح بدهم که مراد بنده از استفاده از ماده ۹۰ دفاع از خودم بود و ابتدا بنده بهیچکس بی احترامی نکردم و نمی کنم .
رئیس- دیگر نظری نسبت بصورت مجلس نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد
(۲- بیانات آقای رئیس و بیانات قبل از دستور آقایان: شوشتری- اسلامی پیراسته و صدری)
رئیس- بطوری که خاطر آقایان مسبق است اقلیتی در مجلس وجود داشت که آقای شوشتری نماینده محترم هم جزو آن اقلیت بودند و با آنها همکاری میکردند ولی در جلسه پیش بمناسبتی که خود اقلیت هم يك اعلامیه ای دادند آن اقلیت بکلی از بین رفته است (پیراسته- سکوت کردند) و یادوت در موضوع نفت همکاری می کنند و الان اقلیتی نیست جز آقای شوشتری که بعنوان عدم امنیت در مجلس تشریف دارند هر چند من از حیث امنیت آقایان نماینده کان و همینطور آزادی نطق و بیان همیشه با آقایان اقلیت اطمینان داده بودم حالا هم میخوام از آقای شوشتری نمی کنم که از این تحصن و اقلیت خارج بشوند تا انشاءالله کارهای مجلس بایک صورت خوبی و حسن نیت انجام شود (صعیب است) آقایان نقاضای نطق قبل از دستور کرده اند من جمله خود آقای شوشتری، بفرمائید
شوشتری - بسم الله الرحمن الرحیم از لوازم حکومتهای ملی و ممالک مشروطه وجود اقلیت است در مجالس مقتنه زیرا روش اکثریت طرفداری از دولت است و اگر اقلیت وجود نداشته باشد اشتباهات

دولت مردم و کشور را برپایه های غیر قابل تحمل دچار میسازد . آنانکه معتقد بوجود اقلیت در مجلس نیستند با جاهل و نداننده و با آنکه فکر و روح آنها تسلیم بمصالح دیگری است که آثار امضا و عهدنامه ها را در دیکتاتوری قرار دهد یا هنوز دیگر - امروز بیش از این صلاح میدانم توضیحی دهم . بنده از آغاز دوره شانزدهم با هیچ دولتی رسماً موافقت نکردم مگر بکمرته در دولت هلاه که ملت آنرا ذکر کردم بواسطه رفتم نشنج آبی بود از کشور و در برنامه دولتهای گذشته مخالفت خود را با اذله اصولی معروض داشتم - هر فردی در سیاست روش خاصی دارد و روش بنده این است - و در برنامه جناب آقای دکتر مصدق هلال مخالفت خود را عرض کردم یکی از آن علل خروج ایشان از صف نمایندگان و قبول زمامداری بوده است در همین حال راجع باصل ملی شدن نفت همانطور که مکرر گفته و توضیح داده ام و در صورت مجلس ها ضبط است مضافاً از آنکه قبل از آمدن ایشان به مجلس در چند نطق مفصل خود مفاسد و معایب شرکت سابق را با اذله بطلان قرارداد داری و ۱۹۲۳ معروض داشته و راجع بملی شدن نفت مکرر رأی داده ام رأی اعتماد مجدد با آقای دکتر مصدق در باره نفت خواستار دادیم حتی رفقای ما بجزت انداخته بود .

اما اگر اعتراض کنم که پرونده نفت از موضوعات دیگر باید جدا باشد و تمام کار مملکت نفت نیست هیچ ذی - شعوری و بی غرضی نمیتواند این حرف را غیر عاقلانه تلقی کرده مگر آنکه در قضایات وارد نباشد - چه چیز ایجاد کرده نماینده موافق با یک لایحه که آرزوی دیرین ملت ایران را در بردارد و بآن رأی داده خرابیهای دیگر را به بنده و سکوت اختیار کند - همه ما نمایندگان راجع بملی شدن نفت رأی دادیم - رأی هم سبک و سنگین ندارد - مثلاً بگوئیم رأی یک نماینده ارزشش بیشتر است و رأی دیگری کم قیمت تر است خوشبختانه تا حال ندیدم و نشنیدم واحساس نکردم مخالفتی بکفر از نمایندگان در اصل ملی شدن نموده باشد اعتراض هر چه بوده راجع باجراء بوده و اعتراضات اصولی در موضوعات دیگر بدولت شده و میشود - این هوا و جار و جنجال ها و مخالفت تراشیا را باید بگوئیم یا منتظر الوکاله ها فراهم میسازند و یادست مرموز بیگانه برای فلیج ساختن کار ها ایجاد میکند - از هر راه که فکر کنید این حرفها بضرر مملکت بوده و هست و خواهد بود - ایجاد و تاسیس و منتشر

شمن فحش زامه ها بعنوان روزنامه رده از و کلازا مخالفت غت برخلاف دستور مرفی نمودن از هلال دست ه از مرموز است .

با کمال تأسف باید عرض کنم این مردمان مغرض بعضی آنکه فرصتی پیدا کنند برای فحش زامه های نرت دایل تراشی کرده ملامتایان جناب آقای دکتر مصدق را در مجلسین دایل بر خیانت و کلافه از میبندند آنچه افتراه بوده مژده می زنند از یک اشتباه آنها تشجیع شده اند زیرا بیانه می کشند نتیجه آن در آنچه به صورت درخواست آمده نمی توانم پیش بینی کنم که آیا قوانین موضوعه در زمان ایشان را از این حرفها میخواهند متزلزل سازند و بعد آن قوانین را مبتنی بر تهدید و اخافه خواهند ساخت یا هم ؟

آشفتنکی اوضاع و احوال و برهم ریخته شدن اوضاع ادارات و توصیه بازی و ایجاد حکومت های مختلف در حکومت اغلب نمایندگان را بفکر انداخت و عهدهای را متوحش و متزلزل ساخت در نتیجه اقلیت بوجود آمده که بنده از آغاز تشکیل دولت مخالف بودم طبعاً در صفت اقلیت قرار گرفتم این چهارده نفر طبق سنن و سیره پارلمانی مبادرت به انتقاد نمودند اتفاقاً که نمی دانم این اتفاق را ساده تلقی کنم بکمرته سیاست مرموز اوضاع مارا بصورت دیگر در آورد و پای بیگانه و شوروی امنیت بمیان آمد - با حفظ این اعتراض که بعقیده بنده و عقیده دارم که این عقیده تمام نمایندگان است که طرف معامله ایران کیانی عادی و شرکت تجارتمی بوده (صحیح است) نه دولت انگلیس در اثر اشتباه دولت و بازور گوئی دولتهای یولدار پرزور و بکار بردن امهای مخصوص سیاسی این اختلاف تجاری را از صورت اصلی خارج و بصورت وحشتناک فتنی در آورد .

امروز صلاح نمی دانم بیشتر از این حرفی زده توضیحی بدهم حالاً واقع شده ایم در امری برخلاف انتظار مواجه شده ایم بامداخله بیگانگان برخلاف عدل در امور کشورمان آقایان نمایندگان معترض اقلیت که هر یک سر تکریم فرمود می آرم صلاح دیدند دستها دارم آقای مسمودی توجه فرمایند ما دام که موضوع در شورای امنیت پر خلاف مطرح است از انتقاد دست برداشته به بیگانگان بفرمانده چون پای شما بیان آمد ایرانی همه بیک صدا بر سر شامعتر شدند و در داخله اختلافی در مقابل خارجیان با هم ندارند من و مصدق و قاضی آقا و آقا بقال و عطار هافل و جاهل و عالم همه باید در مقابل بیگانه بگوئیم ایرانی ابدانی هستند در یک روح همه آنان پای بند اسلامند ما خارجی نمی شناسیم راستی اگر این افراد این فکر متعلق و کف نفس نمایندگان اقلیت را باز دستهای مرموز دشمنان دوست

نمای دولت آقای دکتر مصدق بصورتی حجت آوردند و در وقت بلند گو در موقع فراغت از تفریح مرموز آنکه تمجید و تقدیس کند هر عبارت قبیحی را بزبان آورد و مثل او پاشهای سرگرفته حاسه سر را می کرد که در پید آخر مخالفین را بزور در آوردیم (کشاورز صدر) نگفتند) من خودم گوش کردم راستی اگر این افراد روزی کار حساسی بانهاسیرد شوند نام بس مردم و ملت چه خواهند آورد اما بنده چون از آغاز مخالفتم استدلالات مخصوصه داشته و عادت ندارم در امری که از روی تحقیق و فهم وارد شده ام بدون علت و دلیل از آن دست بکشم و یا بیرون بدم آن اعلامیه امضاء می کردم بعقیده خود از مخالفت اولیه دست کشیده و حق انتقاد بعداً از من گرفته و سلب می شد این یک بحث علمی و قضائی است و بهیچ فردی عادی نمیتواند قضاوت کند مضافاً بعضی از موضوعات را در حال حاضر برخلاف مصلحت ایران دانسته و بناچارم گوشزد کنم با امضای یکمی می کردیم نمیتوانستیم این مراتب را بیان کنیم مثلاً بنده عدل آقای دکتر مصدق را در تهدید دولتی را بقدرت دولت دیگر مخالف مصالح می دانم و نتیجه عقلانی بر آن نمی توانم تصور کنم یا آنکه وعدههای موهوم دولت امریکا را که هزاران کیلومتری با ما فاصله دارد نمی توانم پایه اطمینان قلب قرار دهم و تسلیم بآن شوم که دولت ایران بوعدههای پوچ بی اساس در مناسبات با دیگران و یاد دلی که با ما نزدیکترند دخل وارد سازد تهدید انگلیس بقوای شوروی و یا تهدید شوروی بقوای انگلیس یا تهدید این دو بقوای امریکا مشر است و تهدید این دو دولت بکمت امریکا و این خیالات واهی زبان و ضررش بیشتر است اصلاحاً ما باید بیگانگان اعتماد کنیم در موضوعات سیاسی و قضایی دیناماسی و مراد به دول باید سرمشق حساب دقیق و موازین اصولی باشد زیرا ممکن است یک اشتباه جزئی مملکت و ملت را دچار هزاران مضطره قرار دهد کسی بن اعتراض نکند ما اگر دروش پندران خود را تعجب می کردیم و در فداکاری و خدمتگداری بملکت انکاهمان را صاف بخنداند قیام می کردیم و یادستور دیانت اسلام وحدت گامه خود را محفوظ می داشتیم و داشته باشیم و هم مان مصروف بر آن باشد که از ایجاد دوستگی و اختلاف دور باشیم و پای خود باستیم یقین داریم در امری موفق شده و خواهیم شد و میشود نمیخواهم آیت قرآنی و دستورات آسمانی را امروز هرش کنم ولی امیدوارم جناب آقای دکتر مصدق در مسافرت به امریکا و در شورای امنیت برای احقاق حق ملت ایران که شرکت می جویند از مقام های خوب برای ملت ایران بیاورند و ملت ایران را

مواجه باشم با حساب قرار دادن و امانت امانت اگر این صورتها پیش کشند همانطور که در برامه ایشان عرض کرده ام همه بدانند اول کسی که ایشان تریبش می آویزد و دست ایشان را می بوسد بنده حشمت و بیادب حرف میزنم از گذشته می خواهم و در ضمن جبران مخالفتی خود را می کنم و اگر نمایندگان سیاست مرموز انگلیس و زور گوئی دول سرمایه دار و موضوع را از نظور که خواست ملت ایران است تمام نمره و ازراه انصاف و عدالت دوری جستند تصدیق بفرمائید مخالف و مخالفین لازم است وجود داشته باشند که راه اعتراض مسدود نشده باشد پس از ذکر مراتب معروض بر همه معلوم باشد ملت امضاء نمودن من اعلامیه راجه بر وجه نظر رفقای محترم نمایندگان محترم را که فکرشان مقدس است و نسبت با آنها تمکین کرده و خواهم کرد و انعام روزی در دهان زده و سکوت اختیار کردم و الا از راه انتقاد اولیه برگشت نکردم با تسلیم این عرایض و توجه به خاطر نظر بآنکه در این چند روزه جمع کثیری از طبقات مختلفه باین جانب مراجعه و هر یک مصلحت اندیشی فرمودند بنده فعلاً سکوت اختیار کنم و در مرقع مسافرت آقای دکتر مصدق از مخالفت دست بردارم مخصوصاً جناب آقای بشهری وزیر محترم راه که بیازنده از بستر بیماری وسیله تنفیذ پریشب مدتی را با اینجناب مذاکره و هم مشغول آقایان نمایندگان محترم و دوستان مخصوصاً جناب آقای دشتی که نظر بسابقه از ادب و اطراف دیروز بنده را سرفراز و قوی از بنده خواستند که ملامت باشم و اقدامی نکنم عرض کردم من عادت ندارم از پشت بکسی خنجر بزنم و این خنجر زدن از پشت را بر خلاف مردانگی و اخلاق ایرانی میدانم و ایبام اجازه نمیدم در موقعی که رئیس دولت در خارج از ایران مواجه با بیگانگان است بشخصیت بر خیزم و حواس او را برت کنم لذا امتثال از او امر تمام دوستان مخصوصاً رفقای اقلیت بالاخص رئیس محترم مجلس شورای ملی آقای سردار فخر و امیرموم آقایان را امتثال کرده ام و امروز بتخصن خود خانه میهمان مرموز سکوت طلب میگذازم تا مراجعت ایشان (در این موقع ساعده زینم آقای رئیس صندلی را با سر دراز کرد و آقای گنجی بجای ایشان جالس نمودند) ناگفته نماند برای رفع تشنج و جلوگیری از میسازد افراد مرموز ناچارم نسبت به بعضی نامه های ستونک پندار گشتی عرضم جزیی داده آنها را تعقیب کنم و این عمل چندین فایده دارد یکی از فوائد آن تشجیع این موضوع است که آیا باز هم این فحش نامه ها تقویت میشوند و اگر تقویت می شوند از کجا بآنها دستور داده و تشجیعشان میکنند

و آیا در موقع می کشند آن دست مرموز ز تقویت باقی خواهند ماند یا خیر

نایب رئیس - آقای شوشتری وقتان تمام شده است

شوشتری خواهش میکنم یک دقیقه وقت بدهید در غایت گرچه جناب آقای رئیس محترم مجلس در جلسه گذشته بیان آقای مصدق را که در حضور نمایندگان روز پنجشنبه نموده بودند توجه فرموده ولی بنده متعجب میباشم آقای شوشتری خودشان در مجلس بیاید و بیانشان را اصلاح نمایند والا با آن بیان تمام قوانین موضوعه در دولت ایشان در آینه ممکن است از صورت قانونیت بیفتد چه آنکه خواهند گفت آن قوانین روی اخافه و تهدید بوده علاوه ممکن است بعضی دیگران این روش را سرمشق قرار دهند مجلس شورای ملی مظهر کامل اراده ملت ایران است و هیچ فوه نمی تواند مجلس را تضعیف کرده و پایه آنرا سست نماید مجلس شورای ملی مصدر مملکت است و تمام ارکان دیگر کشور از این مصدر مشتق می گردد اصلاً آن بیان قبل از مسافرت از آقای دکتر مصدق بسندیده است و فعلاً دیگر عرضی ندارم

کشاورز صدر - بنده وقتان را به بنده بدهید **شوشتری** - یک دقیقه هم اضافه استفاده کرده ام بنده خوب معلوم شد که انگلیسی کیست و در این چند روز معلوم شد که من یک نفر انگلیسی هستم (خنده مضار) خیلی خوشتر است شوشتری انگلیسی است این را یک روزنامه نوشته بود انگلیس را شناختم

نایب رئیس - آقای اسلامی بفرمائید

اسلامی - بنده قبل از بیان مطالب لازم می دانم که از پشت این تریبون نثار شدید ملت ایران را از ارجاع یک امر داخلی بشورای امنیت ایران دارم (صحیح است) بنده همانطوری که در نطق مشروح خود قبل از صدور رأی در بیان داد گشتی لایحه مشروحاً و مستلاً بیان کردم حالا هم عرض میکنم این امور به هیچوجه در صلاحیت این قبیل سازمانهای بین المللی نیست (صحیح است) بویژه که دولت انگلستان اصالتاً از طرف خود ووكالة از شرکت سابق فتنی ملی شدن را پذیرفت تا بر این دیگر هیچوجه جای تردید نیست و این امر از امور داخلی ما است و ما انتظار داریم شورای امنیت و اعضای آن ثابت کنند که این سازمانهای بین المللی صلاحیت رسانیده اند جای هیچگونه بحث و مقال نیست و البته سوء تفاهمی بوده است و مله ملت ایران و نمایندگان از این گذشت و اقدام خیری که برای ملت ایران و برای حقوق از دست رفته کرده اند سیاستمداری می کنیم اما اگر

را این حارس کند ولی یک نکته ای را بگوئیم تذکر بدهم و آن اینست بود که جناب آقای جمال امامی در دو جلسه قبل اینها فرموده بودند چون بنده آن روز حضور نداشتم حالا عرض میکنم چون مربوط بشوکت نیست و مربوط بکار شخصی است اگر مربوط بکار دولت بود بنده سکوت میکنم (شوشتری - لا هم ممکن است بفرمائید من استدعا می کنم این موضوع شخصی را کنار بگذارید) بنده می خواهم از خودم دفاع کنم (شوشتری - نمی خواهم) فرمودند که بنده فعلاً تازه در زیر لوای آقای دکتر مصدق سینه می زنم مفهوم آن جمله این بوده است در صورتیکه بنده در یک روز در یک آن و در یک وهله با اتفاق نمایندگان جبهه ملی و نمایندگان اقلیت آنروز طرح ملی شدن نفت را امضاء کردیم که خیلی ها ما را مسخره میکردند و در ۲۴ اسفند سال ۲۸ یعنی ۲۵ روز از رسمیت یافتن مجلس ۱۶ گذشته بود ۲۵ فروردین سال ۲۹ یعنی دومه تقریباً از رسمیت یافتن مجلس ۱۶ گذشته بود بنده دو تعلقی که کردم ملت ایران فراموش نکرده و در صورت مذاکرات هست منتهی چون مسئله نفت جزء دستور نبود و سوژه آن روز نبود شاید زیاد مورد توجه قرار نگرفت تا بر این بنده تازه طرفدار این استیقای حقوق ملت ایران نشده ام اینکه آقای دکتر مصدق است و در دلاها جای دارد اما هر کسی بیاید نخست وزیر بشود و همین روش و سرسختی ایشان را در مقابل اجنبی برای احبای حقوق ملت ایران ادا کند بنده در زیر لوای او سینه میزنم و از حرفها و تعرضات و تحریکات هم هیچ باک ندارم بنده آنروز کراچع بنفث صحبت کرده هنوز نمایندگان تهران و جناب آقای جمال امامی که نماینده مجلس دوره ۱۶ بودند نیامده بودند و این مذاکرات مجلس حاضر است و این جواب آقایان است که تصور می کنند تابع مشروح روز هستیم و حال آنکه بنده با مغرورترین دولتها سازش نکردم و رأی ندادم و آنچه مذاکرات مجلس که این جا هیچوجه در صلاحیت این قبیل سازمانهای بین المللی نیست (صحیح است) اما قبل از بیان این دو مقدمه باید عرض کنم که خوشبختانه با ابراز احساسات که آقایان نمایندگان محترم اقلیت در یک مرقع مجلس و با یکی باریکی بنصه ظهور رسانیده اند جای هیچگونه بحث و مقال نیست و البته سوء تفاهمی بوده است و مله ملت ایران و نمایندگان از این گذشت و اقدام خیری که برای ملت ایران و برای حقوق از دست رفته کرده اند سیاستمداری می کنیم اما اگر

البته آقایان میدانند در این مدتی که ما از شرکت سابق نفت متعلق حاصل کرده ایم شاید مجموع درآمد این چند سال با اندازه سود یک ساله شرکت سابق نفت نبوده و آئیم تازه در انگلستان میانند و صرف خرید اشیا لوکس با خیلی چیز مهمی که می شد قند و شکر وارد می شد. بنابراین آقایان باید بدانند باین که قبل از شهر برد درآمد نفت صرف خرید اسلحه می شد تازه بلزهم برای دفاع از بریتانیا کبیر و پدر ما نمی خورد حالا ما که دو سه سال سیوش بگذرانیم روی جاهای نفت یعنی درآمد نفت را از اقتصاد ایران خارج کنیم بهیچوجه با اعطای وارد نمی شود این دو سه سال اخیر هم که پول هائی داده شده است ببرنامج هفت ساله چه قدمشینی برای مردم برداشتنده چه کاری ایجاد کردند؟ چه چیز سودمندی ایجاد کردند؟ هیچ تنها چیزی که از حاصل نفت بدستمان می آید یک مقدار ارزی بود که با آن ارز هم نه تراکتور وارد می شد نه کارخانه قند و شکر و اجناس لوکس وارد می شد ما یک سال قند و شکر نمی خواهم ما اشیاء لوکس نمی خواهیم این است که ما نابایستی خرابی ماله و عدم توازن بودجه مان را که بعلت رشوه وارتشاهو این مسائل که بعد از شهریور شدت پیدا کرده است بحساب این سه چهار ماه بگذریم شما می دانید که الان چند سال است که بودجه مملکت توازن ندارد **نایب رئیس** - آقای اسلامی از وقتان بکسی داده اید ؟

اسلامی - تغییر ندادم بنده در سفارت پاکستان شاهد یک فیلمی بودم که نشان میدادند (این قبیل چیزها مورد توجه است) برای آقایان محترم در آنجا نشان میدادند وقتی که پاکستان مستقل می شد آذوقه و مایحتاج دروز خود را نداشت نه پارچه و نه قند و شکر نه بانک نه دولت آمدند کارخانجات دستی قدیم را بکار انداختند برای این که از خارج پارچه نیاورند دولت انگلیس با یک دولت دیگر هندوستان شده و تمام کتف و تمام محصول آنها را برای ۵ سال تخفیفند و اینها را در مضیقه مالی گذاشتند تمام کارخانجات و منابع سرشار آنجا در آن قسمت از سرزمینی بود که دولت هندوستان متصرف شده بود چندی این هزارا تحریم کردند که صادرات پاکستان را نخرند بعد از ۶ ماه بالاخره دنیا احتیاج داشت کتف و سایر صادرات آنها را خرید و امروز ملاحظه می فرمایید که پاکستان یک دولت بسیار قوی است خود انگلستان را در زمان جنگ می دانید بچه مصیبتی دچار شد چرچیل رفته بود در کلیسا اصلاً بوس بود و می گفت ما غیر از ما هیچ کاری نداریم **بکنیم**

الان هم زندگی در آنجا حیرت‌انگیز است و اگر یک مریض از یک دکتر بیرون من چه بخورم خواهد گفت گاهی بیرون منی است و چیزی بیرون منی است و بیرون منی نیست اینکه بنده بشما کسی بدم که چه بخورید، بنا بر این آقایان ملاحظه می فرمایند ما وقتی دست بیک چنین کاری همی زدیم باید مقاومت بکنیم؛ ۳۰ سال هندوستان از هر چیز محروم بود بالاخره استقلال داخلی را کنار گذاشته است و همین حقیقت بارز بوده است که ما را در برابر سیل حوادث فریاد حفظ کرده همه زقای اقلیت بدون استثناء تصویب گرفتند که موقه تا موضوع نفت ایران در شورای امنیت مطرح است از روش اقلیت و شان اقلیت که انتقاد و حمله بدولت است صرف نظر بکنند و موقه سکوت کنند و دولت را در این موقع که بایک دولت خارجی در گرفت اختلاف دارد تصویب نکنند و چون ما تصویب گرفته ایم سکوت بکنیم و حرفی نزنیم بنده امروز بیان بیشتری ندارم فقط دو جمله عرض می کنم و آن این است که اگر خدای نخواست کارها باخارجیها بچنگ برسد بدون تردید بنده این را میگویم در صف اول چه وکلای اقلیت لباس سربازی می پوشند و جنگ میروند (احسن) و چون بنده همانطور که عرض کردم زقای اقلیت تصویب گرفته اند که سکوت اختیار کنند مطلبی ندارم عرض کنم فقط توجه مجلس شورای ملی را بیک مسئله ای جلب می کنم و آن این است که بیک راه انجام وظیفه از بین رفته است آنرا خود شهید نورانی در راه انجام وظیفه از بین رفت و امروز یک دسته یعنی چند نفر اولاد بدست و بی سرپرست او در اروپا و بلاند دولت تصویب گرفته است که مبلغ بسیار ناچیزی که به پیروجه مناسب بازحیات این مرحوم که از فضایی این منکک بود و از استادان این منکک بود کمک کند لایحه اش را آورده اند به مجلس شورای ملی و هنوز تصویب نشده بنده دیروز یک نامه ای از یکی از دوستانم که از شاکر کردان آن مرحوم است داشتم به بنده نوشته بود که وراثت مرحوم دکتر شهید نورانی منصف و بی اشتناست تقاضا می کند برای اینکه خدمتگزاران دیگر تشویق بشوند و روح آن مرحوم از ما پیش از این رنجیده نشود برای اولاد کسی که در راه انجام وظیفه فوت شده است و زودتر تصویب بفرمایند (صدور زاده) - در کمیسیون تصویب شده است چون عرض کردم ما عرضی ندارم سکوت بکنیم بیش از این عرضی ندارم بقیه وقت را به آقای صدری و آقای کشاورز صدر می بدهم

نایب رئیس - به درود نشود به کی میباید؟

پیراسته - به آقای صدری

در رادیو پاریس شنبه بود سه دولت انگلیس علیه ایران بشورای امنیت شکایت کرده است بلافاصله این خبر را اطلاع سایر رفرق اقلیت رسانید و جلسه ای تشکیل دادند تمام وکلای اقلیت بدون استثناء این عقیده را تأیید کردند که ما به حکم سنت دیرین و نیات کانی خودمان که هر موقع ملت ایران باخارجی مواهه شده است اختلاطات داخلی را کنار گذاشته است و همین حقیقت بارز بوده است که ما را در برابر سیل حوادث فریاد حفظ کرده همه زقای اقلیت بدون استثناء تصویب گرفتند که موقه تا موضوع نفت ایران در شورای امنیت مطرح است از روش اقلیت و شان اقلیت که انتقاد و حمله بدولت است صرف نظر بکنند و موقه سکوت کنند و دولت را در این موقع که بایک دولت خارجی در گرفت اختلاف دارد تصویب نکنند و چون ما تصویب گرفته ایم سکوت بکنیم و حرفی نزنیم بنده امروز بیان بیشتری ندارم فقط دو جمله عرض می کنم و آن این است که اگر خدای نخواست کارها باخارجیها بچنگ برسد بدون تردید بنده این را میگویم در صف اول چه وکلای اقلیت لباس سربازی می پوشند و جنگ میروند (احسن) و چون بنده همانطور که عرض کردم زقای اقلیت تصویب گرفته اند که سکوت اختیار کنند مطلبی ندارم عرض کنم فقط توجه مجلس شورای ملی را بیک مسئله ای جلب می کنم و آن این است که بیک راه انجام وظیفه از بین رفته است آنرا خود شهید نورانی در راه انجام وظیفه از بین رفت و امروز یک دسته یعنی چند نفر اولاد بدست و بی سرپرست او در اروپا و بلاند دولت تصویب گرفته است که مبلغ بسیار ناچیزی که به پیروجه مناسب بازحیات این مرحوم که از فضایی این منکک بود و از استادان این منکک بود کمک کند لایحه اش را آورده اند به مجلس شورای ملی و هنوز تصویب نشده بنده دیروز یک نامه ای از یکی از دوستانم که از شاکر کردان آن مرحوم است داشتم به بنده نوشته بود که وراثت مرحوم دکتر شهید نورانی منصف و بی اشتناست تقاضا می کند برای اینکه خدمتگزاران دیگر تشویق بشوند و روح آن مرحوم از ما پیش از این رنجیده نشود برای اولاد کسی که در راه انجام وظیفه فوت شده است و زودتر تصویب بفرمایند (صدور زاده) - در کمیسیون تصویب شده است چون عرض کردم ما عرضی ندارم سکوت بکنیم بیش از این عرضی ندارم بقیه وقت را به آقای صدری و آقای کشاورز صدر می بدهم

نایب رئیس - به درود نشود به کی میباید؟

پیراسته - به آقای صدری

خواستند تا عرض آقایان نمایندگان محترم برسانم و نسبت به آن توجه مخصوص استدعا نمایم مربوط باسکناسهای بنگهزار و پانصد ریالی است (شوشتری-اسکناس ۱۵۰۰ ریالی که نداریم) امروز میلیونها تومان از این اسکناسها در دست مردم فقیر شهرها و دهات است و بواسطه عدم اطلاع و دور بودن از مراکز بانکها نتوانستند در موقه همین آنهارا بپانک برسانند به عقیده بنده سزای آن نیست و سببه ای را که مردم با اعتماد بپانک و پشتیبانی دولت برای میادله دادوستد پذیرفته اند میگردانند بایک مهلت مختصر از جریان خارج و با ضرر و سانیدن باین مردم فقیر و بیچاره منافی است برای دولت شورای ملی که حاکم بقدرات ملتونها پناهگاه اومی باشد در تصویب متعهد تجدید نظر نموده و مجال مجددی باز گذارند تا رفع تضییع از حقوق عامه بشود

(۳) تقدیم لایحه اساسنامه شرکت ملی نفت بوسیله آقای دکتر معظمی مخبر هیئت مختلط نایب رئیس - آقای دکتر معظمی - منتخرم که اساسنامه شرکت ملی نفت ایران را که مورد علاقه عموم آقایان نمایندگان محترم مجلس و ملت ایران است در روزی که در منکک ایران وحدت کامل حکم فرما شده تقدیم می کنم (صحیح است) البته در ایران مروجت موضوعی مربوط به عموم ملت ایران بوده است عموم افراد باهم متحد شده اند (صحیح است) خوشبختانه امروز هم در تمام منککها این وحدت موجود است (صحیح است) همه آقایان از اکثریت و اقلیت با هم متحد شده اند و در تمام ولایات و اکناف منکک هم این اتحاد برقرار است (صحیح است) بنده خواستم از مجلس شورای ملی تقاضا کنم که چون وضع ثابت شرکت ملی نفت تقریباً تکلیف تعیین می شود این اساسنامه را زودتر تصویب بفرمایند و از آقای رئیس مجلس تقاضا می کنم که چون این اساسنامه را بایستی کمیسیون فقط اظهار نظر کند امر بفرمایند که کمیسیون زودتر تشکیل بشود و اگر هم توضیحاتی از طرف هیئت مدیره لازم است که داده شود اخبار بفرمایند

نایب رئیس - به کمیسیون مخصوص فقط اطلاع میشود

صدرزاده - یک فوریت تقاضا بفرمایند که زودتر مطرح شود

کشاورز صدر - بنده باید از ماده ۹۰ استفاده کنم به آقای جمال امامی ارادت دارم ولی باید از خود دفاع کنم

نایب رئیس - بگذارید برای چند لحظه

کشاورز صدر - در جلسه دیگر

دکتر شایگان - ما نباید استفاده کنیم وقت آن می گذرد چون در جلسه گذشته آقای رئیس فرمودند که در جلسه بعد از این ماده استفاده خواهد کرد

فرایرزی - بنده هم طبعاً همین ماده اخبار دارم

(۴) معرفی آقای فیوضات بمعاونت وزارت فرهنگ بوسیله آقای وزیر فرهنگ

نایب رئیس - بسیار خوب آقای وزیر فرهنگ (آقای دکتر سنجابی) - با کسب اجازه از آقایان نمایندگان محترم جناب آقای فیوضات را که از مأمورین ارشد وزارت فرهنگ هستند و از سابقه میند ایشان در فرهنگ آقایان مستحضر هستند بسمت معاونت وزارت فرهنگ معرفی مینمایند (نمایندگان مبارک است) ضمناً استدعا و تقاضا از نمایندگان محترم دارم لوابی کمیسیون تقدیم شده و از جمله یکی از آنها را نماینده محترم تفکر دادند راجع بورات مرحوم دکتر نورانی و از آن جمله لایحه ای مربوط به وضع آموزگاران و دبیران و اصلاح وضع استهلامی آنها توجیهی بشود که زودتر تکلیفش تعیین بشود

(۴) بیانات آقایان کشاورز صدر، دکتر شایگان، فرهودی و جمال امامی بعنوان ماده ۹۰ آئین نامه

نایب رئیس - آقای کشاورز صدر

کشاورز صدر - بنده ابتدا عرض می کنم که جناب آقای جمال امامی همیشه احترام می گویم و بدم احترام خواهم کرد و از ماده ۹۰ هم خیال استفاده برای اینکه میباید یک مبارزت زنده ای بگویم ندارم فقط راجع به یک نکته ای که اشاره کرده اند دفاع می کنم و همانطور که من استنباط کرده ام شاید اشتباه کرده باشم و خود ایشان توضیح بفرمایند و آن این است که جناب آقای جمال امامی خودشان شاهدند که از قبل از اینکه من وکیل شوم بنیاسیت احترامی که همیشه بر مرحوم حاج امام جمعه خوار و آقا زاده هایشان داشتم بایشان تکریم و احترام مبکرده و بعد بکمرته حتی مبارتی که زنده باشد از من شنیده اند آقای امامی تشریف آورده اند اینجا بحث مفصلی راجع باینکه در جریان بر خلاف حقیقت تهمت و افترا با اهل خاص میزنند فرمودند در نظر آقای دکتر مصدق یزید بوده بنسبست قانون بنده و الواف و ج و حالا

مان کرد و مورد افترا و تهمت قرار داد این توضیحات را فرمودند ولی مناسقه در آخر بایشان فرمودند که در جلسه فردوسی یک شرحی نوشته شده است راجع به یک توطئه و در آنجا اسامی اهل خاص برده شده است و دولت بجای اینکه اشخاص را تعقیب بکند آمده مدیر آن مجله را تعقیب کرده که آمده است در مجلس و در این جا نامی از بنده برده شده قبول دارم که خیلی سر بسته است و خوابنامه ای که نوشته شده راجع بن توضیحی نداده است اما یک مطلبی است آن چیزی که مسلم است وحدت ایران و مقاربت در مقابل خارجی و وحدت ملت ایران برای حفظ قانون اساسی و رژیم سلطنت و احترام بقام سلطنت همیشه بوده و خواهد بود و بنده خودم از کسانی هستم که اگر کسی بخواهد بر خلاف قانون اساسی قدم بردارد اعتراف می کنم که با طایفه من مفارقتا یریشان می کنم وظیفه وجدانی ملی من است که اگر کسی بخواهد بر خلاف ایران و برخلاف قانون اساسی اقدام بکند و توطئه بزند منکک داشته باشد او را باید کشت خون او هدر است این است که اینجا اشاره فرمودند که چرا آن اشخاص را تعقیب نمیکنند من استدعا می کنم از مقام ریاست و هیئت رئیسه که آقای رئیس عالی دیوان کشور و یا هر کس را که آن آقای مدیر مجله قبول دارد بخواهد در مجلس و عینجا ایشان توضیحاتشان را بدهند تا معلوم شود حقیقت امر چیست البته آن هرحی که نوشته شده مستند بیست خوابنامه ای است ولی من معتقدم مطلب بقدری مهم است که بخواب هم باید در این مورد اهمیت داد و خود جناب آقای جمال امامی عرض کنم که خود ایشان که بسیار برخلاف حق سابقا و بعد استنباطی بایشان دادند و دفاع کردند اینجا که نوی روزنامه هر چه نوشته اند فقط است جعلی در روزنامه ای که خود بنده نوشت کرده اند بیک خوابنامه ای است که بنده نوشتم بآن استند مینمایند و الا من عرضی ندارم اما باید گفت دیگر فرمودند که آقای فرامرزی و کشاورز صدر چکار میکنند یک عبارتی که آن میباید فرمودند مثل اینکه از توده حمایت میکنند من می خواهم عرض کنم در یک جا آقای فرخ گزارش میدهند که ما مجبوریم بیک توده و بیکه جناب آقای جمال امامی می گویند که بنده توده های بافتش میدهند و حتی میبکنند من تقاضا می کنم بفرموده آقایان نمایندگان و اگذار میبکنم و اما مطلب سوجه این بود که در یکجا آقای جمال امامی فرمودند که آقای کشاورز صدر و آقای اسلامی در نظر آقای دکتر مصدق یزید بوده بنسبست قانون بنده و الواف و ج و حالا

بازید شده اند اما در اینجا چیزی عرض می کنم که من طرفدار حق و عدالت و چیزی که خودم آن را صحیح تشخیص میدهم من کور کرده ام هیچوقت بر خلاف نظر ملت ایران انشاء الله قدمی بر نمی دارم خوب اگر خدای نخواست یک وقتی شد و یک اشتباه راهم قبول کنم به آقا قبول نمیکنم و اضافه می کنم بشهادت این جناب آقای دکتر شایگان و نمایندگان اقلیت من به حجه ملی بیش از اینکه اینها مجلس بیایند معتقد بودم و حمایت کردم و من بودم اینجا که صندوق اوسانات و احلاجی کردم تا باطل کردم و بشهادت خودشان قدم بدم در مسائل عمومی و اساسی با آنها بودم و خواهم بود این مطالب را خواستم توضیح بدم برای اینکه رفع شبهه برای آقایان اگر ایجاد شده بود فرصت رانفتم میشد. ارم و از آقایان اقلیت هم کمال تشکر دارم که در این موقع حیاتی پشتیبانی از دولت دکتر مصدق برای مقابله با یک دولت خارجی می نمایند به آنها احترام دارم و به آقای جمال امامی هم احترام می کنم

نایب رئیس - آقای دکتر شایگان

جمال امامی - بنده هم توضیحی دارم

دکتر شایگان - بنده هم میبکنم حتی الامکان اوقات گرانه ای مجلس شورای ملی را با بیانات خود اشغال نکنم ولی گاه مطالبی پیش میاید که اگر بلا جواب بماند ممکن است در اذهان مردم ایجاد شبهه نماید از جمله دو نفر از نمایندگان محترم مجلس شورای ملی در چند جلسه پیش که بنده حضور نداشتم یکی با همراهی و دیگری به ایما و اشاره بیاناتی کردند که راجع ببنده بود آن آقای نماینده محترم که به ایما و اشاره صحبت کرده است مطلبی را گفته است باین نحو که دولت دکتر مصدق وقتی بلاهه نماینده میفرستد بایستی استفاده بکند از این موقع و یک کسی را که مریض هست برای خاطر این که برود مریض را معالجه کنند بفرستد این بی مطلب مطلب دوم این است که برای این کار معارج گزافی در دولت متجمل شده است آن مریض من هستم و آن معارج گزاف راهم می - خواستم اینجا حضور آقایان نمایندگان محترم توضیح عرض کنم اولاً بنده در شیراز سه سال گذشته مریض بودم (صحیح است) و در شهر روز سال گذشته بخرج خودم شریا رفته (صدور زاده) - صحیح است و بعد در مجلس هست (صحیح است) و من عرض کردم و یکدیگر از دولت انگریزم بدمه آمدیم آنجا بنی گفتند چهار پنج ماه باید استراحت کنیم ولی آنجا می که جناب آقای دکتر مصدق بمن نوشتند و تلگراف کردند که قضایای هست و خودم هم آرام نداشتم آمدم اینجا و اگر نظر آقایان باشد در آن

بیانات اولی هم که می کردم نداشت و با حال نقابت بودم ولی به آتوقت مریض بودم و همانان این جسم تعریف بنده را که همیشه بنده باید بگویم که بنده بیوفت بهلوان نبودم (خنده نمایندگان) نه همیشه همین جسم نصف بودم که هستم باید برای آقایان عرض کنم که من برای مرض بارونترنوم الا باید بروم بیسان معلی که مرا عمل کردند یعنی بنده مویخ و بیش آن طبیبی که مرا عمل کرده بگویم آقا مرا عمل کردید اینطور خدمت ولسی بنده تذکره ام حاضر است این تذکره نشان میدهد که ابد بپاک آلمان قدم نگذاشتم بنده بلاهه رفته و در راهه هیچکس رانندیدم فقط مومی که آقای ابتهاج مرا دعوت کرد بسفارت وقتی که یاروس بودم و رفته دیدن ایشان برخورد کردم با یک طبیب سفارت و باو گفتم که من میل دارم که یک طبیبی را ببینم و حال آنکه فردا میخواستم حرکت کنم شیش رفته و آن طبیب را دیده یک مشابه ای کرد و گفت تغییر چیزی نیست این تنها استفاده شخصی بود که من در این مسافرت کردم اما آن معارج البته ارقام مختلفی بمرض آقایان رسیده البته آن آقای محترم نماینده محترم توضیح ندادند ولی جاهای دیگر توضیح دادند که ۱۰ هزار حساب و کتاب دارد در شبی که میخواستم حرکت کنم خداوند آن شهباز است کسی نکند در آن شب ۳۰۰ دلار بنده دادند بنده صد دلار را خودم برداشتم و صد دلار را داده با آقای حسن صدر این معارجی بود که با دادند و گفتند که این پول در اختیار شما باشد تا وقتی که بشما برسانم بدمم که رفتم آنجا هفتصد و پنجاه لیره برای ما حواله کردند و ما سه نفر بودیم اینجا چیزهای روشنی است و مسائل نظری نیست که بشود روی آن بحث کرد ۷۵۰ لیره با دادند از این ۷۵۰ لیره ۱۰۰ لیره دادم با آقای یاروس ۱۰۰ لیره داد با آقای حسن صدر (آزاد) چرا تبعیض کردید؟) حالا تبعیض را عرض می کنم و میگویم چرا تبعیض کردید تبعیض برای این بوده است که اولاً معارج همه را بنده می کردم این را من باب مثل می گویم یعنی من باب مثل بنده رئیس این میسیون بودم و مجبور بودم که جای بهتری زندگی از استاد کنم هکس برداری کنم که اینها هم استاد خرجش هست و آنجا چرا تبعیض شده بین من و آقای حسن صدر این بوده است که آقای حسن صدر بت هفته بیشتر نبود و بنده ۵ روز در آنجا بودم آن پولی که بدست من رسید و خرج شد ۴۵۰ لیره بود و رسید لیره را هم که برگفتم فوراً بخزانه داری دادم (اسلامی) - حاجتی باین توضیحات نبود (همه شامی میخواستند) ۱۰ هزار لیره و

نه ۱۵ هزار بود این ۲۵۰ لیره آقامانج
گرافی بوده است که با داده‌ها و اما آن
نایبند معتمرب دیگر جناب آقای جمال
امامی که فرمودند که بنده دست ایشان را
بوسیده‌ام یا می‌خواستم بوسم بنده انظار
می‌کنم خود ایشان هم
جمال امامی - شماره عرض نکردم
و کتر مصدق را گفتم شما واسطه شدید که
رو بوسم کنیم .
دکتر هایگان - خیلی مغزرت
می‌خواهم چون تصور حکرم راجع به
بنده بود .
جمال امامی - خیر شان شریف
داشتید .
ناظر زاده - شما مورد اعتماد همه
هستید جناب آقای دکتر هایگان
نایب رئیس - آقای فرمودی
فرهودی - در جلسه سابق آقای
پیراسته در ضمن اظهاراتشان فرمودند که
در دولت فعلی در موقع خرید کردن
یکه سوه استفاده هائی شده است آقای
دکتر بقائی در ضمن این که جواب آقای پیراسته
را میدادند فرمودند که از طرف آقای دکتر
مصدق فلانکس که بنده با هم مامور شده و
رفتند رسیدگی کردند و دیدند سوه استفاده
نشده است بنده می‌خواستم عرض کنم که
آنچه که آقای دکتر مصدق در وقت تشکیل
دولتشان از من خواست کردند این بود که
برویم و رسیدگی کنیم ببینیم چرا در خرید
کردن در وقت تأخیر شده است (صحیح است)
چون در نتیجه تأخیر دو خسارت واقع شده
بود یکی این که در نتیجه این تأخیر قیمت
دولت در بازار ترقی کرده بود دوم این
که در نتیجه دیر رسیدن دولت آن مقداری
که قبلاً بکفایت رفته بود نتیجه‌اش از بین
می‌رفت چون این باید پشت سر هم باشد
تا در ظرف چند سال ریشه کن کند
(صدرزاده) - این تأخیر کی واقع شده
است؟ ما این کار رسیدگی کردیم دیدیم
علاوه بر کندی که در امور ادارات و
وزارتخانه هاست موجب تأخیر یکی هم
کمسیون برنامه مجلس بوده است برای
اینکه این کمسیون چیزی را تصویب نمی
کرده مگر اینکه سازمان برنامه بودجه‌اش را
تنظیم بکنند و بیاورد و تضاضای افرادی
را که سازمان برنامه میداده است منجمه
خرید دولت کمسیون برنامه می‌گفتند
این را قبول نداریم وقتی ما اجازه بدیم
که اینها را بفریم که بودجه سازمان برنامه
را بدهیم بعد سازمان برنامه هم مشغول
تهیه بودجه برنامه شده (دکتر معظمی-ولی
بودجه خرید دولت را ما تصویب کردیم)
و در بودجه‌اش خرید کرد دولت را گذاشته
و تصویب شده است در سازمان برنامه یک
ماه ونیم تأخیر شده است تا اینکه سفارشات

برای خرید مرده
بعد از اینکه سفارشات را دادند
خواستند قرارداد ببندند دچار یک اشکال
ناوجهی در بانک ملی شدند یعنی بانک ملی
گفته است که باید صد درصد اعتبار برای
در اینجا بگذارید تا ما اعتبار ارزی برای
هما باز کنیم .
در صورتی که حرف تجارانی این بوده
است که ۲۰ درصد یا ۲۵ درصد باید اعتبار
رئالی باشد بنگاه تمام بانک ملی این کار را
مطلوب کرده یا بالاخره تسلیم شده است که
همان بیست و صد را نگاه دارند (صدرزاده)
حالا ببینید در کارهای عام‌المنفعه چه میکنند
این سه فقره تأخیر که شده است در نتیجه
این تأخیر البته هم قیمت‌ها تری کرده است
و هم اینکه در ولایات دلت بدم نرسیده
است کاری که ما کردیم این بود که یک
سرعتی دادیم بجزایانی که در این کار قرار
بود بشود در نتیجه در همان زمان تشکیل
دولت آقای دکتر مصدق قرارداد خرید
شخصدن با اقل قیمتی که ممکن بود بنگاه
دارویی کل کشور و سازمان برنامه بستند
(صحیح است) و ۳۰۰ تن هم دولت آمریکا
هدیه کرد اول با شرط داد آقای دکتر
مصدق قبول نکردند و بعد که بلا شرط داد
آقای دکتر مصدق قبول کردند و چند فقره
دولت حمل شد و چنانچه آقایان موانند در
اغلب نقاط بصرف رسیده
بنا بر این آنچه که در دولت فعلی
برای کار دولت شده و بنده مامور فرمودند
رسیدگی کنیم نتیجه‌اش رفع تأخیر و جلوگیری
از خسارت و رساندن دولت بولایات بوده
است والا سوه استفاده‌ای نبوده است و نه
مامامور بوده‌ام که سوه استفاده‌ای رسیدگی
کنیم (صحیح است - احسان).
نایب رئیس - آقای جمال امامی
جمال امامی - همانطور که آقای
پیراسته اینجا توضیح دادند ما افراد اقلیت
تعمیم گرفته بودیم که تا آخر طرح قضیه
نقطه در هورای امنیت ساکت باشیم ولی
امروز آقایان باستناد عراض بنده مطالبی
فرمودند و از من هم آقای کشاورز صدر
تقاضا فرمودند که توضیح بدهم و بنده
هم بالاچار این توضیح را میدهم و هم
راجع بسوه تقاضی که جناب آقای دکتر
هایگان برایشان حاصل شده بود راجع به
آقای دکتر هایگان بنده عرض کردم در
موقتی که بنده طرح ملی شدن نفت را
پیشنهادش را دادم آقای دکتر مصدق بانه
لطف را بجائی بردند که خواستند دست
بنده را بپوشند آقا شفیق شد که بروسی
فناخت کردند این طور عرض کردم اما راجع
بفرمایشات جناب آقای کشاورز صدر بنده از
آخرش شروع میکنم .
آنجائی که اظهار فرمودند و بیانات
فرمودند که همیشه طرفدار آقای دکتر

مصدق بوده‌اند امیدوارم که امر شایسته
بعقدت البشوا محفوظ باشد و البته بیشتر
شود و اما راجع بیانات بنده فرمودند
بنده این طور نگفتم بنده عرض کردم در
مجله‌ای بنده نوشته بنده هیچوقت نگفتم
که جناب‌عالی خدای نکرده در توطئه بر
منه رژیم شرکت داشته باشید بقدرتانی
هم در خارج گفتم عرض کردم که مشیر
مجله‌ای بین دولت نامه نوشته است و نوشته
که من در مجله خودم چیزی نوشته‌ام
اسمی از افراد رده‌ام چرا تعقیب میکنند
همانطور که خود آقا تقاضا کردند از
ریاست مجلس برای تعقیب قضیه و روشن
شدن آن بنده هم همین طور تقاضا کردم
و چیز دیگری نگفتم .
اما راجع به یزید و یازید بلی بنده
گفتم عرض کردم که این آقایان در موقع
طرح لایحه تصفیه کارمندان بنظر آقایان
یزید بودید ولی حالا که پیروی می‌کنید
از آقایان یازید در نظر آقای دکتر مصدق
به خوب مفهوم ثابتی ندارد همیشه متغیر
است این بسته باین است که بنظر ایشان
اگر مخالفت بکنند در هر موقتی بد است
و اگر موافقت بکنند خوب است در هر موقتی
شده این بود و بیش از این هم عرضی
ندارم
**۶- تصویب فوریت و طرح
گزارش کمسیون نظام
راجع به مشمولین غایب و فراری)**
نایب رئیس - پیشنهادی از منده‌ای از
آقایان معتمرب رسیده راجع بتقدیم لایحه
بخشودگی نظام وظیفه (صحیح است)
(شرح زیر قرائت شد)
اصفا کنندگان ذیل پیشنهاد پیشنهادیم
که از نظر تأمین رفاه جمع کثیری از مردم
لایحه بخشودگی نظام وظیفه کادر کمسیون
های مربوطه گذشته در دستور واقع شود
و تید فوریت مطرح گردد
سید مهدوی - آصف - قبه رانده
گودرزی - نبوی - مخبر نامه - مکر
ویکنده امضای دیگر
نایب رئیس - آقای ملک مدنی
ملک مدنی - همه آقایان اطلاع
دارند که این کار نظام وظیفه مسائله برخلاف
منظور اولیه جریان داشته باین معنی روزی
که این قانون نظام وظیفه گذشت منظور
این بود که هر کسی مشمول شد او را همان
سالی که مشمول می‌شود بخدمت مقدس سربازی
احضار کنند و کارش تمام شود و بعد برود
دنبال کار روزندگی خودش متأسفانه در این
مدت یک جزو و مدعائی پیدا شده که یک
اشخاص و ضعیفان نامعلوم مانده است ملاحظه
بفرمایید از ۱۲۹۵ تا بحال که ۳۵ سال
است اشخاص را همینطور و ضعیفان را
نامعلوم گذاشته اند اشخاصی که رفته اند

زن گرفته اند و چه دارند و دارند زندگی
میکنند و عائله برای خودشان درست کرده‌اند
حالا نظام وظیفه آمده این شخص را می
خواهد برای خدمت ببرد اینها بعد از ۳۵
سال و داشتن زندگی و سر انجام بقصدی
باید بروند خدمت وظیفه انجام بدهند همه
جای دنیا خدمت وظیفه درس معینی انجام
بدهد خیال میکنند همه آقایان اطلاع داشته
باشند و خود جناب آقای سر لشکر و شوق که
یک افسر تحصیل کرده است و از او یواهمه جای
دنیا را دیده ایشان هم این جریان را بداند
من از اشخاصی هستم که معتقدم نظام
وظیفه باید باشد بچه‌های خودم را همیشه
بیوقع خودش برای خدمت نرسانده‌ام همین الان
خود جناب‌عالی آقای سر لشکر و توفی می
دانید که پسر کوچک بنده افسر وظیفه است
و مشغول خدمت است چون عقیده بنده این
است که هر فردی از افراد کشور باید
آشنائی بسلاح داشته باشند این قانون
مقدس اسلام است و دستور شرع مطهر است
سبق و رویا که در واقع شرط بندی است شرع
مطهر جایز نیست تمام قماربازها را شرع
مقدس حرام دانست فقط تیراندازی واجب
سوازی این دو تا جایز است برای چه ؟
برای اینکه هر فردی باید در کشورش
زنده باشد مخصوصاً مسلمان ها از این هم
گذشته کشور باستانی ما قبل از اسلام هم
باشراف و با افتخار بوده وهم در وقتی که
دین مقدس اسلام را اختصار پیدا کردیم که
مذهب رسمی کشور باشد مذهب اسلام
مذهب شمشیر و دفاع از حق است همه اولیای
دین ما مارا ببعایت از حق و حفظ حقوق
توصیه کرده‌اند بنده این اصل را باید عرض
کنم که تصور نشود من که این عرض را می
کنم قصد این است که افراد از خدمت
مقدس نظام قرار کنند خیر مقدم این است
که این قضیه فصل و انفصال و مزاحمت مردم
کم شود بنده اعتقاد این است که ما باید
این قانون را ازوری تصویب کنیم که در
آن سالی که مشمول شده اشخاص را باید
شما احضار کنید مسائلی صد هزار نفر در
بودجه نظام وظیفه باید سرباز داشته باشیم
در حالی که مطابق این احصائیه سربازی که
داریم درست هزار نفر معمول هستند سالی
سه هزار نفر مردم بیچاره گرفتار ماورین
نظام وظیفه بوده زارمین و مردم بیچاره
همین طور ملحق و سوسیسانده و باقی می‌مانند
و همیشه باید بانتظار احضار ماورین نظام
وظیفه باقی بمانند و در وقت آمدن باشند
بنده باینکه عادت ندارم بچیزت مطالبی
را عرض کنم که بکفتری نسبت بقوم مجریه
توهین در آن باشد ولی عرض میکنم که
بدهفتانه این دستگاه طوری است که باور
کنید زندگی زار و زبیر و کرده است
بنده می‌خواهم عرض کنم که هر چه بیکار
داریم و اشخاصی که با هم کارگر در این

کار خاتجیات تبدیل شده‌اند تمام زارمین
هستند که تمام نظام وظیفه آمده‌اند اینجا
در تهران و دیگر برنگشته‌اند معل خودشان
ماباید در این قبیل مسائل حالا که کشور
خوشبختانه قدمه‌های اساسی بر میدارد یک
تجدید نظر هائی بکنیم یا اشخاصی که
دکتر و لیسانس هستند آیا این معنی دارد
که یک لیسانسه ۳۵ ساله را بگویند بیانو
برو خدمت نظام وظیفه ات انجام بدهد این
هیچ معنی ندارد این شخص زن و بچه و
همه زندگانش را ول کند ؟ طبیاً این را ما
سوق دادیم بطرف یک افکار ناخوری
دولت و مجلس همه باید طرفدار این باشیم
که جوان های تحصیل کرده ما زندگانشان
تأمین داشته باشد باز فاه زندگی کنند یک
مردی رفته است زندگی خودش را برآه
انداخته زن و بچه و یک عائله و یک حقوق
مختصری دارد شما امروز او را احضار می
کنید و مجبور میکنید که بیا برو خدمت
نظام وظیفه وقتی که این شخص پرودا نشکده
افسری زن و بچه‌اش را چکار کند بکی
بسیار ، خانه‌اش را بکی بپسارد و همیشه
زن و بچه‌اش را از کجا بیاورد بعد این
توضیحات را باید عرض کنم که هم آقای
سر لشکر و توفی معاون معتمرب وزارت جنگ
توجه داشته باشند و هم نمایندگان معتمرب
مجلس و البته هیچ کاری بالاتر از این نیست
که در دستور مجلس باشد مردم را از این
وضیعت راحت کنید یک قانونی بگذارید
که هر کس سالی که مشمول شد برود سرباز
خانه ، هر کس آن سالی که لیسانس
گرفت و از دانشکده آمد بیرون همان
سال برود اگر احتیاج ندارید معافش کنید
. دیگر این جزو مدرا برایش درست
نکنید که هم نتوانند زن بگیرند و عائله تشکیل
بدهند وهم همینطور بدبخت و بیچاره باشد
این توضیحات را من عرض کردم و بقیه دارم
که نمایندگان معتمرب توجه دارند و خود
وزارت جنگ هم باین قسمت توجه دارند
لایحه‌ای که قبلاً داده است باید آن مطرح
بگردد جناب آقای سر لشکر و توفی این
لایحه فعلی یکشاهی ارزش ندارد ما باید
طرفدار این باشیم که وضیعت مشمولین روشن
بشود نه این که بگذارند مجدداً وضیعت
آن‌ها را بهم بریزند
نایب رئیس - آقای معمل موافق
هستید ؟
معمل - بنده مخالف هستم
نایب رئیس - مخالف صحبت کرد
آقای رضوی شیرازی موافقت ؟
رضوی شیرازی - بنده موافق
هستم در صورتی که آقای ملک مدنی مخالف
نورند فرمایشاتی فرمودند که بنده دیگر
هیچ معنی برای موافقت نمائند زیرا ایشان
که مخالف بودند تمام ادله و براهینی که
لازم بتجهیل کار و مطرح شدن قانون بود

پران فرمودند از این جهت بنده مر تأیید
فرمایشات نماینده معتمرب عرض نمودم فقط
عرض می‌کنم این صبیح است که واقعا
در ایالات و ولایات هیچ موضوعی نیست
مثل نظام وظیفه که تمام خانواده‌ها را بلا
تکلیف کرده باشد (صحیح است) وضیعت
طوری است که اشخاصی نمی‌توانند هر وقت
فرصت کردند خودشان را معرفی کنند وقتی
که بروند نظام وظیفه می‌گویند حالا وقت
نیست پنجاه دیگر دوسال دیگر بیا از طرف
دیگر کاری هم در هیچ معنی آنها نمی
دهند و بعلاوه برای از دو اشخاص برای سایر
خصوصیات تأملی ، برای مسافرت همیشه
در مضیقه‌اند از این جهت استدعا و تمنای
مردم ولایات بخصوص از مجلس شورای ملی
این است که تکلیف مشمولین را هر چه
زودتر روشن بفرمایند نظریاتی که راجع
بکفایت نواقص لایحه و امثال اینها است
البته جایش در موقتی است که لایحه مطرح
بشود و تمنا دارم آقایان موافقت بفرمایند
پس از ورود در اصل موضوع هر نظر اصلاحی
که برای تأمین این منظور است که همه
آقایان دارند داده شود مورد قبول
خواهد بود
نایب رئیس - آقای معمل
وزارت جنگ
**معاون وزارت جنگ (سر
لشکر و توفی)** - منظور از تقدیم این
لواجیح غیر از تأمین رفاه اهالی کشور
و مشمولین چیز دیگری نیست تصوری که
با عرض چند کلمه توضیح ذهن عموم آقایان
معتمرب روشن شود و احتیاج به بحث طولانی
در این مورد نباشد یک موضوعی که برای
آقایان روشن نیست و در خارج از مجلس
سئوال فرمودند موضوع معاف کردن دوره
های گذشته است در این مورد باید عرض
آقایان برسانم که اجرای قانون نظام وظیفه
از متولین ۱۲۸۴ به بعد رسال ۱۳۰۴
شروع شد طبقات یازده گانه از ۱۲۸۴ تا
آخر ۱۲۹۴ سابقاً طبق ماده ۶۵ قانون
نظام وظیفه مصوب ۲۹ اسفند ۱۳۲۱ برای
زمان صلح از احضار بخدمت معاف شدند
فقط از ۱۶ طبقه متولد از ۱۲۹۵ تا آخر
۱۳۱۰ استفاده می‌شود در موقع تأمین
احتیاجات فروردین ماه ۱۳۳۰ برای آزمایش
یکلیه واحده دستور داده شد مشمولین عادی
متولین ۱۱ طبقه از ۱۲۹۵ تا آخر ۱۳۰۵
از خدمت معاف شوند و احتیاجات خودشان
را فقط از ۲۰ طبقه از ۲۰ تا آخر ۱۳۱۰
تأمین بکنند حتی دستور داده شد که متاهلین
این طبقات را هم که مطابق قانون متکفل
شناخته می‌شوند معاف کنند از شش ساله دوم تیر
د فروردین ماه و در شهر یور هر سال نفر می‌گیرد
یعنی هر دفعه نصف مجموع احتیاجات خودش
را می‌گیرد و حایه وزارت جنگ در نظر
دارد در شهریور ماه اسامی هم همینطور که

اشخاصی هستند که فرار کرده‌اند و قیمت
گرفته‌اند و الان اینها در کشور بیچاره
هستند اداره‌های که هموند و فو نشان نمیکنند
قبستی که امروز مطرح است مربوط باین
اشخاصی است که فراری و غایب شناخته
شده‌اند و ما در نظر داریم اینها اگر بیایند
تا ۶ ماه پس از تصویب این قانون خودشان
را معرفی کنند اینها را از جرایم معاف
بکنیم و این قسمت به بوجه مربوط بآن
دو قسمت اولی که عرض کردم نیست اینها
جددا گانه است بصوری که عرض کردم در
آخر آبان یا آذر موضع اینها معلوم خواهد
شد پس استدعا میکنم راجع باین دو قسمت
و دو موضوع که روشن است دیگر یعنی بکنیم
و وارد این لایحه بشویم
دکتر طب - اگر معاف نکنید هیچ
کس خود شرا معرفی نمیکند
نایب رئیس - اعلام رأی می‌شود
رأی می‌گیریم بصورت این لایحه آقایان
موافقت قیام فرمایند (اکثر برخاستند)
تصویب شد حالا لایحه مطرح است و
قرائت می‌شود
(شرح زیر قرائت شد)
گزارش از کمیسیون نظام
بمجلس شورای ملی
کمیسیون نظام با حضور نماینده
وزارت جنگ بلاجه دولت راجع بقوه
مشمولین غایب و فراری رسیدگی نموده و
اینک گزارش شور اول آنرا بشرح زیر
خواهد شد راجع بمشمولین دیپلمه و لیسانسه
و دیگر هم موضوع تحت بررسی است بنا بر این
راجع بمعافیت این طبقات باین ترتیب موضوع
حلی شده وزارت جنگ خودش در فکر انجام
این امر و تأمین رفاه و آسایش مردم است
اما راجع بقستی که فرمودند آن لایحه
مربوط بقوه کشتی است آن لایحه که مورد
مصلو تجریه واقع شد و با اشخاص متخصص
و ذین در چندین جلسه بحث شد در قسمت
مشمولین دیپلمه و لیسانسه و دکتر عملی
اند در صورتی که در ظرف شش ماه پس از
تصویب این قانون مشمولین با مراجعه
خدمت حاضر نگردیده‌اند و همچنین مشمولین
و افرادی که در نتیجه قیمت از نظام وظیفه
یا فرار از خدمت بمجازات هائی محکوم شده
اند در صورتی که در ظرف شش ماه پس از
تصویب این قانون مشمولین با مراجعه
خدمت مقررده بقسمتهای مربوطه خود را
معرفی کنند غایب و فراری محسوب نشده و
از مجازات مقررده در قوانین موضوعه که تا
اول تیرماه ۳۰ برای این قبیل غایبین و
فراریان تعلق می‌گرفته معاف خواهند بود
تیسره ۱ - مشمولین که بعلت غیبت
طبق مقررات قانون نظام وظیفه محکومیت
حاصل و قلم مشغول انجام خدمت میباشد
نیاز مجازات مقررده معاف خواهند بود
تیسره ۲ - مدت خدمت قبلی فراریان
نامبرده بالا در صورت حضور جزو خدمت
برای اینکه یکمده بسیار زیادی که چندین
ده هزار نفر هستند و بلا تکلیفند اینها

در فروردین آزمایش شد و کافی بود بنا
این ترتیب نصف دوم احتیاجات را تأمین
بکنند و پس از خاتمه سرباز گیری یعنی
نقریباً در اوایل آبان و آذر طبقات ۱۱
گانه ۱۲۹۵ تا آخر ۱۳۰۵ تمام این
۹۱ طبقه یکجا معاف بشوند بعد از اجرای
قانون مصوب ۱۳۲۱ نظام وظیفه در تاریخ
اسفندماه ۱۳۲۷ قانونی بتصویب مجلس
شورای ملی رسید که بموجب ماده ۲۶ اصلاحی
معافیت موقت یا دائم چند طبقه با یک
طبقه بنا به پیشنهاد وزارت جنگ و دستور
فرمان همایونی انجام می‌گیرد اینصورت
معافیت زمان صلح طبقات ۱۱ گانه مستان
تقدیم لایحه و قانون جدا گانه نخواهد بود
با تصریح اینکه بعد از صدور معافیت
طبقات اول آتھائی که زیر پرچم خدمت را
انجام می‌دهند تا پایان خدمت قانونی در خدمت
باقی خواهند بود کما این که در طبقات یازده
البته مطابق قانون تا سن ۴۵ سالگی جزو
ذخیره خواهند بود در زمان جنگ از اینها
حق استفاده خواهد بود اما بنسایت کمی
مقدار مشمولین دیپلمه و لیسانسه و دیگر
کلیه متولین ۱۲۹۵ تا آخر ۱۳۱۰ باید
در تأمین احتیاجات دانشکده افسری حرکت
جویند ولی همانطور که عرض شد با آزمایشی
که ما الان داریم می‌کنیم احتیاجات وزارت
جنگ از لحاظ مشمولین عادی کسر مرتفع
خواهد شد راجع بمشمولین دیپلمه و لیسانسه
و دیگر هم موضوع تحت بررسی است بنا بر این
راجع بمعافیت این طبقات باین ترتیب موضوع
حلی شده وزارت جنگ خودش در فکر انجام
این امر و تأمین رفاه و آسایش مردم است
اما راجع بقستی که فرمودند آن لایحه
مربوط بقوه کشتی است آن لایحه که مورد
مصلو تجریه واقع شد و با اشخاص متخصص
و ذین در چندین جلسه بحث شد در قسمت
مشمولین دیپلمه و لیسانسه و دکتر عملی
اند در صورتی که در ظرف شش ماه پس از
تصویب این قانون مشمولین با مراجعه
خدمت حاضر نگردیده‌اند و همچنین مشمولین
و افرادی که در نتیجه قیمت از نظام وظیفه
یا فرار از خدمت بمجازات هائی محکوم شده
اند در صورتی که در ظرف شش ماه پس از
تصویب این قانون مشمولین با مراجعه
خدمت مقررده بقسمتهای مربوطه خود را
معرفی کنند غایب و فراری محسوب نشده و
از مجازات مقررده در قوانین موضوعه که تا
اول تیرماه ۳۰ برای این قبیل غایبین و
فراریان تعلق می‌گرفته معاف خواهند بود
تیسره ۱ - مشمولین که بعلت غیبت
طبق مقررات قانون نظام وظیفه محکومیت
حاصل و قلم مشغول انجام خدمت میباشد
نیاز مجازات مقررده معاف خواهند بود
تیسره ۲ - مدت خدمت قبلی فراریان
نامبرده بالا در صورت حضور جزو خدمت
برای اینکه یکمده بسیار زیادی که چندین
ده هزار نفر هستند و بلا تکلیفند اینها

جلسه ۱۸۹

قانون مقابرت داشته باشد بلا اثر خواهد بود
نایب رئیس - آقای حائری زاده
حائری زاده - بنده نویتم را به آقای سعید مهدوی داده ام
نایب رئیس - آقای سعید مهدوی
سعید مهدوی - بنده اینک سه خودم تقاضای طرح این لایحه را کردم ولی بعد از آن خودم در سال قبل در کمیسیون نظام بودم و معالفاه دارم در آن لوایحی که تنظیم شده است یکی از آن لوایحی که هست لایحه بهداشتی نظام بود و این ایجادش یکطوری شده که بکروزی که بنده می رتم وزارت جنگ و اتفاقاً کمیونی در آنجا بود در زمان وزارت جنگ سرلشکر هدایتی که راجع بلوایح نظام وظیفه صحبت می شد در آنجا آزاری بود که دو میلیون و چهارصد هزار نفر مشمول غایب و فراری الان ما موجود داریم که مقداری از این افراد غایب و مقداری فراری هستند این رقم در آنجا جلب توجه کرد که بطور می شود از جمعیت یک مملکت دو میلیون و چهار صد هزار نفر غایب و فراری داشته باشد آنوقت زمان ریاست نظام وظیفه سر تیب مظهری بود که حالا هم سرلشکر مظهری است معلوم شد که در این ۱۶ سال که اینها را جزو فراریان می دانیم سالی دو بیست هزار نفر مشمول داریم و حد اکثر جناب آقای ملک مدنی فرمودند سالی صد هزار نفر احتیاج داریم ما بیست از ۵۰ هزار نفر احتیاج نداریم و این نکته ساده هر چه وقت توجه نکرده که ما ۵۰ هزار نفر احتیاج داشتیم ۱۵۰ هزار نفر را بدست خودمان بلاتکلیف گذاشتیم اینها را ما می توانیم بشماران غایب و فراری محسوب بشماریم در ظرف ۱۶ سال يك مشمول باید برود به روزمره باز گیری و پیدا است که محتاج بتوضیح بنده نیست که خیلی ساده يك برک معافیت يك سرباز یا يك نفر مشمول داده نمی شود (صحیح است) هزار اشکال پیدا میشود اگر کسی مطابق مقررات دو سال تعقیب کرد مراجع کرد بالاخره سال سوم گرفتاری برایش پیدا می شود و آلودگی دارد و تمام حوزه ها مثل طهران که نیست که بروند بجوز خودشان را معرفی کنند حوزه ما ۲۰ فرسخ ۳۰ فرسخ از محل مشمولین دور است که اینها باید این راه را طی کنند و بروند برک معافیت بگیرند و یا وضعیت خودشان را روشن بکنند این افلا ۲۰ روز معطل می ماند ما سرمایه رعیت را که بسنجیم بعد از ۲۰ روز و يك ماه قطعاً فقیر شده و این دیگر نفاذ به بر گشتن بمحل خودشان نیست آنها میدانند هملگی می کند و تازه تکلیفش معلوم نیست ۱۶ سال گذشته هنوز بهش

نکته اند برود دیگر بنوی کاری نداریم حالا اگر احتیاجی بود خوب بود اگر تعداد مشمول مورد احتیاج کمتر از احتیاج بود خوب می گفتیم اینها وضعیت شان را روشن کنند برای سال دیگر و ما حالاً و عامداً امروز می بینیم ما باین دو میلیون و پانصد هزار نفر حتی به پنج شان احتیاج نداریم خود وزارت جنگ هم می گویند همین امسال ۱۰۰ هزار نفر احتیاج ندارند از گذشته هم نمیگردد پس ما چرا يك قانونی اینجا وضع کنیم که نفس قانون نظام وظیفه را تجدید کنیم تمام مفاسدی که در دستگاه نظام وظیفه هست برکسی پوشیده نیست این روزها هم این دستگاه را روشن بزنیم و بگوئیم که این مردم بروند وضعیت خودشان را روشن بکنند آنهم چه عده ای؟ دو میلیون و پانصد هزار نفر را ارائه طریق کنیم که بروید بان دستگاه پول بدهید برک معافیت بگیرید چه لازم است شما که احتیاج ندارید بیایید بگوئید تمام معاف هستند شما همین امسال هم که ۵۰ هزار نفر بیشتر احتیاج ندارید و دو بیست هزار نفر دارید دو میلیون و چهار صد هزار نفر يك رقم کوچکی نیست برای يك کشوری که جمعیتمش ۲۰ یا ۲۵ میلیون نفر است باید راه حلی برای مردم پیدا کرد و این لایحه این نظر را تأمین نمی کند بنده خودم در يك قهوه خانه ای در هفت و هشت سال پیش اتومبیل خراب شده بود خوابیده بودم ۲ ژاندارم با هم صحبت می کردند یکی می گفت که من مأموریت دارم که مقصد اختصار نظام وظیفه برسانم و دیگری برای مقصد اختصار حاضر بود ۲ هزار تومان بدهد و او این اختصارها را بدهد اینها اغراق نیست بنده یکسالی در اسفراین که يك بخشی از جنود است بودم سه هزار نفر مشمول در آنجا اختصار کردند رفتند بعد از چند ماه که برگشتند معلوم شد که بیش از ۸۰۰ نفر احتیاج نداشتند سه هزار نفر جمع کردند برای اینکه ۸۰۰ نفر انتخاب کنند این ۲ هزار و صد و بیست نفر دیگر چه کنند ۲ هزار نفر آنجا ماندنی شدند (افشار صادقی - ولی فعلاً وضع نظام وظیفه خیلی خوب است) اتفاقاً رئیس فملی نظام وظیفه شخص مطلع و خوبی است اما این جریانها مربوط به دستگاه است از شخص نیست اتفاقاً یکمدهای از این رها بارفته بودند گفته بودند که ما را ببرید ما داوطلبان هستیم حاضریم که بخدمت برویم ولی گفته بودند که خیر نمی هرد و یکمدهای هم که گفته بودند ما نمیرویم بآنها هم گفته بودند که نی شود بالاخره از آن کسی که می خواست برود پول می گرفتند که بپردازند و احتیاج ندارید ما بخیریم بآنها هم گفته بودند که نی شود بالاخره از آن کسی که می خواست برود پول می گرفتند که بپردازند و احتیاج ندارید و اگر ما بیاییم

با این مقدمه ای که عرض کردم بالاخره در وزارت جنگ این موضوع مطرح شد که کمیسیون وزین از مطالبات زیاد که در کمیسیون های وزارت جنگ در زمان سرلشکر هدایت سکرتند آمدند فرمولی انتخاب کردند که این مشمولین را که ما احضار می کنیم قبل از احضارشان باید بگوئیم که اینقدر احتیاج داریم درس بفرمائید ده هزار نفر هم بیشتر می گیریم اگر ۵۰ هزار نفر احتیاج داریم می گوئیم شصت هزار نفر چون ممکن است عده ای مریش باشند بالاخره ۱۰۰ - ۲۰۰ هزار نفر را می گذاریم کنار و بقیه را قبل از اینکه در وقت ثبت کنیم برایشان قرعه کشی قائل می شویم در هر حوزه ای فرماندار میسر فرمانده لشکر یا رئیس نظام وظیفه یا رئیس یادگان یا رئیس ژاندارمری یا دادستان اینها چند نفری بودند که در آن قانونی که در کمیسیون تصویب شده بود قید کردیم رئیس انجمن شهر ، متصدین محل می آمدند و نشستند تعداد مشمولین آنجا را تعیین میکردند فرض بفرمائید در يك جا که دوه هزار نفر مشمول دارد روی کل تشخیص می دادند که اینجا بیش از ۳۰۰ یا ۴۰۰ یا ۵۰۰ نفر بیشتر احتیاج ندارند این سه هزار نفر را می آمدند در قرعه چهار صد نفر در می آوردند و می گفتند باین قرعه این ۴۰۰ نفر مشمولند دوهزار و شصت نفر دیگر را می گفتند معافند نه مراجع بکنند و نه بیایند آنهارا دیگر احضار نمی کردند در هر سالی آن اندازه ای که میخواستند و قرعه بهشان اصابت می کرد مشمول شناخته می شدند و بقیه می رفتند عقب کار و زنده گیشان ، همین کارگران کارخانه ها از وقتی که مشمول می شوند تا زمانی که تکلیفشان معین نشود بهشان کار نمی دهند شما گماشته تان وقتی می بیند ماه دیگر باید برود و می آید بشما مراجع می کند شما می گوئید که من کار بتو نمی دهم برای اینکه مشمول هستی در صورتی که ممکن است تا ۱۰ سال دیگر برنگردی (صحیح است) بنظر بنده برای دولت خیلی آسان است که بیاید بگوید آقا این تاریخ معاف از این تاریخ بیدمی گیریم حالا فرض بعضی فرار کرده اند و غیبت کرده اند بیاید از اینهم چشم پوشی کنید ۲ میلیون و پانصد هزار نفر خیلی است در يك مملکتی که اینقدر غایب و فراری دارد در صورتی که غایب و فراری بدست ما ایجاد شده بنظر بنده هر سال میبایستی نظام وظیفه این توجه را می داشت و تکلیف این ۱۵۰ هزار نفر در مملکت معلوم میشد وقتی ما ۲۰۰ هزار نفر مشمول داریم و بیشتر از ۵۰ هزار نفر احتیاج نداریم چرا این عده زیادی بیایند شما که احتیاج ندارید پس چرا بیایند خودشان را معرفی بکنند (معاون وزارت جنگ - الان تکلیف آن ها روشن است) تکلیف آنها اینست که شما احتیاج بآن ها ندارید و اگر ما بیاییم

این قانون را تصویب بکنیم يك مقداری کمک کرده ایم بدستگاه فاسد حوزه های شهرستانها (صحیح است) و این اندازه وزارت و ساختن که در شهرستانها مخصوصاً مخبر است امروز همین طوری که توضیح دادند در حدود دو میلیون نفر بعلم اینکه فرار کرده اند بلا تکلیف هستند مثلاً دو سال خدمت کرده و فرار کرده دو ماه مانده بخانه خدمتش این می ترسد که اگر بر کردد باید دو مرتبه آن دو سال را تجدید بکند موقتاً گفتیم آن دو سال بخشوده است بیا خودت را معرفی کن وضعیت روشن می شود دست تکلیفی می دهیم که هر جابجوهایی بروی بتوانی این قطعاً خواهد آمد و از بلا تکلیفی خارج می شویم این لایحه که هنوز مطرح نشده و اجازه نرفته است که در اطرافش بحث بشود ربطی به آن موضوع ندارد ضمناً بنده باید اینجا عرض کنم که بانظر لطفی که عموم آقایان به دستگاه وزارت جنگ دارند و مخصوصاً شهنسب جناب آقای مهدوی که نسبت بر سرلشکر مظهری اظهار لطف هم فرمودند بنظر من این زیاد منطقی نیست که بگوئیم يك قانونی اجرا نشود برای اینکه مبادا این دستگاه خراب باشد (مهدوی - مبادا نیست خراب است) مثل این است که گفته شود ضابطین دادگستری کسی را جلب نکنند برای اینکه اگر بیرند در دادگاهها مبادا خدای نکرده از شان بولی بخواهند این بنظر بنده صحیح نیست بنا بر این باز از حضور آقایان استدعا میکنم که این دو موضوع را با هم مخلوط نفرمائید راجع معاف می شود (چند نفر از نمایندگان - آن قانون مطرح بشود این فایده ندارد) بنظر آقایان است بنده نظری ندارم منظور این است که اگر منظور آقایان این است که این لایحه بشود يك مطرح بشود آقایان باید آنرا بصورت طرح بدهند و ممکن است این هم منبیه آن بشود

نایب رئیس - حالا در صورتی که آقای معاون وزارت جنگ هم موافقت لایحه قبلی مطرح بشود آنرا در دستور بگذاریم و رای بگیریم
معاون وزارت جنگ - بنده تصور می کنم با توضیحاتی که عرض کردم موضوع برای همه آقایان روشن شده باشد این کاملاً از هم مجزا است وزارت جنگ کاملاً با آقایان موافقت دارد راجع باینکه دوره هایی که احتیاج به آنها نیست معاف بشوند ولی این مستلزم رسیدگی است الان یکی از آقایان برای من یادداشتی فرستاده اند که موافقت بکنند تا ۱۳۰۰ هم معاف بشوند بسیار خوب ما حرفی نداریم ولی این مستلزم رسیدگی است روی رقم و تجربه و به روی يك اصولی باید معاف کرد یعنی یا باید قرعه کشی بکنیم معاف بشوند یا

نسبت بنشان و طبقات مشمولات معاف بشوند بر تیب اساسی و با در نظر گرفتن تناسب احتیاجات وزارت جنگ این موضوع از این چیزی که الان مطرح است بکنی مخبر است امروز همین طوری که توضیح دادند در حدود دو میلیون نفر بعلم اینکه فرار کرده اند بلا تکلیف هستند مثلاً دو سال خدمت کرده و فرار کرده دو ماه مانده بخانه خدمتش این می ترسد که اگر بر کردد باید دو مرتبه آن دو سال را تجدید بکند موقتاً گفتیم آن دو سال بخشوده است بیا خودت را معرفی کن وضعیت روشن می شود دست تکلیفی می دهیم که هر جابجوهایی بروی بتوانی این قطعاً خواهد آمد و از بلا تکلیفی خارج می شویم این لایحه که هنوز مطرح نشده و اجازه نرفته است که در اطرافش بحث بشود ربطی به آن موضوع ندارد ضمناً بنده باید اینجا عرض کنم که بانظر لطفی که عموم آقایان به دستگاه وزارت جنگ دارند و مخصوصاً شهنسب جناب آقای مهدوی که نسبت بر سرلشکر مظهری اظهار لطف هم فرمودند بنظر من این زیاد منطقی نیست که بگوئیم يك قانونی اجرا نشود برای اینکه مبادا این دستگاه خراب باشد (مهدوی - مبادا نیست خراب است) مثل این است که گفته شود ضابطین دادگستری کسی را جلب نکنند برای اینکه اگر بیرند در دادگاهها مبادا خدای نکرده از شان بولی بخواهند این بنظر بنده صحیح نیست بنا بر این باز از حضور آقایان استدعا میکنم که این دو موضوع را با هم مخلوط نفرمائید راجع معاف می شود (چند نفر از نمایندگان - آن قانون مطرح بشود این فایده ندارد) بنظر آقایان است بنده نظری ندارم منظور این است که اگر منظور آقایان این است که این لایحه بشود يك مطرح بشود آقایان باید آنرا بصورت طرح بدهند و ممکن است این هم منبیه آن بشود

نایب رئیس - پیشنهادی که عرض کردم در آنجا اصابت نماینده از احتضار بخدمت بریرمچم باستثنای موقع بسیج و ادوار تعلیماتی ناخانه سن قانونی معاف خواهند بود
نایب رئیس - پیشنهادی هم بمضامه نکرده شخصاً داوطلب انجام خدمت سربازی باشند با اجازه مخصوص وزارت جنگ بخدمت پذیرفته خواهند شد
معاون نخست وزیر - عرض کنم تا این قانون خوانده نشده بود گمان می کنم که بسیاری از آقایان نمایندگان محترم تصور می فرمودند نظریاتی را که دارند که می خواستند در ضمن لایحه اول بفرمایند در این لایحه تأمین شده است در صورتی که آقایان ملاحظه فرمودند هیچ وجه تأمین نشده است منتهی يك شکلاتی برای اجرای این است که خود تیسر بار سهید تقبی که سالها ریاست نظام وظیفه را داشته اند فعلاً آمده اند این لایحه را پس گرفته اند یعنی از لحاظ تشریفاتی که اینجا گذاشته اند بطوریکه آقای معاون وزارت جنگ گفته اند قابل اجرا نیست بنا بر این وقتی که نظر آقایان محترم را تأمین نکند و برای وزارت جنگ هم مشکل موالید و احتیاجات ارتش تابع مقررات

مخصوص خواهند بود که در آیین نامه سربوطه سرریج می شود و هر گونه اقدامی که ضمن قرعه کشی عبور نسبت بانها می شود بلا اثر خواهد بود
معاون نخست وزیر - که قرعه بنام آنها اصابت کرده مطابق مقررات قانونی رسیدگی و مشمولین بلا مانع بخدمت سربازی اعزام خواهند شد
معاون نخست وزیر - بوضعیت اشخاصی که طبق قوانین آنها اصابت کرده مطابق مقررات قانونی رسیدگی و مشمولین بلا مانع بخدمت سربازی اعزام خواهند شد
معاون نخست وزیر - در تکمیل مقررات راجع بسرباز گیری مواد زیر مرر می گردد
۱ - فهرست اسامی مشمولین همه ساله در چهار نسخه از ادارات و دفاتر آمار و ثبت احوال تنظیم و تسلیم حوزه های سرباز گیری می گردد که دوازدهم آن از طریق حوزه های نظام وظیفه با اداره نظام وظیفه عمومی و يك نسخه ب منطقه یا حوزه مستقل مربوطه ارسال و يك نسخه در حوزه ها نگهداری می شود
۲ - وزارت جنگ قبل از شروع موعده سرباز گیری صورت احتیاجات کلیه واحد های ارتش و تعداد سربازان مورد احتیاج از هر حوزه و منطقه را تعیین و پس از وصول فهرست اسامی مشمولین سالیانه تحت نظر کمیسیونی که بریاست رئیس اداره نظام وظیفه عمومی و با عضویت نمایندگان وزارت خانه های جنگ و دادگستری و کشور و اداره آمار و ثبت احوال و رئیس منطقه و با حوزه مستقل نظام وظیفه عمومی تشکیل خواهد شد تعداد مورد احتیاج ارتش را با اضافه کسور احتمالی در صورتی که تعداد موالید اضافه بر احتیاجات ارتش باشد بر تیب قرعه از بین فهرست اسامی موالید تعیین و بلا واسطه صورت اسامی و مشخصات کلیه موالید هر حوزه و منطقه را با تفکیک آنهائی که قرعه بنامشان اصابت کرده یا نکرده در معالهای مربوطه آگاهی و با استحضار عموم میرسانند
۳ - مشمولینی که قرعه بنام آنها اصابت نماید از احتضار بخدمت بریرمچم باستثنای موقع بسیج و ادوار تعلیماتی ناخانه سن قانونی معاف خواهند بود
۴ - مشمولینی که قرعه بنام آنها اصابت نکرده شخصاً داوطلب انجام خدمت سربازی باشند با اجازه مخصوص وزارت جنگ بخدمت پذیرفته خواهند شد
۵ - مشمولین دیپله و لیسانسه و دکتر که تحصیلات خود را خاتمه داده اند و همچنین محصلینی که تحصیلات خود را خاتمه نداده اند هم از اینک قرعه عمومی بنام آنها اصابت کرده یا نکرده باشد و بر فرض اینکه اسامی آنها در ضمن صورت اشخاص که قرعه عمومی بنام آنها اصابت نکرده اعلام و بدون توجه بوضعیت تحصیلی اختطاری هم بآنها شده باشد از لحاظ قرعه کشی بنسب تعداد موالید و احتیاجات ارتش تابع مقررات

لایحه اول مطرح بشود منتهی آقایان هر پیشنهادی که دارند البته با کمال میل دولت اجرا خواهد کرد و کمال تشکر است که تا این اندازه آرایش صدها هزار نفر مردم مورد توجه آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی است (صحیح است)
اسلامی - آقا اجازه می فرمائید؟
نایب رئیس - اینک آقایان گفتند لایحه اول از طرف وزارت جنگ مسترد شده مطابق سوابق که هست لایحه مسترد شده و در جریان است
اسلامی - اجازه بفرمائید توضیح بدهم بنده پیشنهاد کننده هستم حق توضیح دارم مطابق ماده ۱۴۷ اختصار نظام نامه ای دارم
نایب رئیس - آقای صفائی بفرمائید
اسلامی - بنده که پیشنهاد کننده هستم وقتی نظرم را عرض نکرده ام چه فایده دارد؟
رضوی - اختصار مقدم است
صفائی - جناب آقای اسلامی آن پیشنهاد را بنده هم امضاء نموده ام شما هم که امضاء فرموده اید و بنده هم امضاء کرده ام با توضیحاتی که تیسار و جناب آقای فاطمی دادند و توجه به این لایحه قبلی که خوانده شد بنده احساس می کنم این لایحه نظر آقایان نمایندگان محترم را تأمین نمی کند (صحیح است) چون نظر آقایان را تأمین نمی کند و از طرفی آنچه را که منظور آقایان نمایندگان است در ضمن طرح لایحه مورد نظر دولت ممکن است پیشنهاد دهنده معتمد که آن پیشنهاد را پس بگیرد و چون خود بنده هم جزء پیشنهاد دهنده گان هستم پس می گیرم و از آقای اسلامی هم استدعا می کنم ایشان هم پس بگیرند
نایب رئیس - آقای رضوی بفرمائید
رضوی شیرازی - ماده ۱۴۷ البته این است که هر نماینده ای می تواند باینکه پیشنهاد بکند که هر قانونی در دستور باشد یا نباشد بنده عرضم قبل از این بود که آقای صفائی که خودشان امضاء کرده بودند پیشنهاد را مسترد کنند من خواستم عرض کنم ترتیب مطرح کردن پیشنهاد که اینطور نیست یعنی در ضمن اینکه مجلس مهیا شده و رأی می دهد بقررت لایحه ای نمی شود يك عده آقایان بیایند پیشنهاد بکنند يك قانون ده وضع اصلا درست نیست اجازه بفرمائید مجلس مجالس که رأی داده است روی این قانون فوریتش هم تصویب شده آقایان

رویش هم بحث بکنند والا بدون این قضیه البته تصور نمی شود که عملی باشد .

نایب رئیس - این که فرمودید هر يك از آقایان می توانند پیشنهاد تغییر دستور بدهند این طور نیست تغییر دستور باید با مضای ۱۰ نفر باشد طبق ماده ۲ آن ماده ای که فرمودید مسکوت گذاردن است ولی تغییر دستور باید با مضای ۱۰ نفر باشد آقای اسلامی بفرمائید .

اسلامی - عرض کنم که اگر آقای رضوی توضیحات بنده را استماع می فرمودند محتاج باین اتلاف وقت نبود يك همه آقایان لسانیه ها و دكتر ها تقاضا کردند که یکی از آقایان نمایندگان آن قانون سابق را مطرح بکنند یکمده از این لسانیه ها حضور دارند ما يك طرحی تهیه کردیم ولی چون حالا آقای معاون وزارت جنگ و آقای معاون نخست وزیر می فرمایند که برای وزارت جنگ اشکال دارد و ما هم از امور فنی اطلاعی نداریم موکول می کنیم ب نظر خود آقایان اما بعقیده بنده اشکالی ندارد این هم مطرح بشود آن قسمت لایحه شما که خیلی مختصر است آن لایحه ای که مورد بحث بوده ، فقط معافیت فراریهاست ممکن است جزء يك تبصره ای ضمیمه این لایحه بکنیم مورد بحث واقع بشود نظر همه آقایان این است که مردمی که در این مملکت گرفتار این نامورین نظام وظیفه هستند شما خودتان را نگاه نکنید یا آقای وزیر جنگ را که آدم های خوبی هستید يك همه از این نامورین در شهرستانها مردم را اذیت می کنند نظر آقایان این است که يك ترتیبی داده بشود که از این آزار و اذیتی که باین افراد سرباز تحمیل می کنند جلو گیری بشود بنده از این فرصت هم استفاده میکنم در چند جلسه قبل اینجارجاع بدانشکده حقوق مطلبی عرض کردم بعضی تصور کرده اند که بنده نسبت با سائید توهین کرده ام و حال آنکه بنده نسبت بفر د اسائید کمال احترام را دارم بنده عرض کردم قانون گذاری و تفسیر قانون هر دو يك مرحله دارد یعنی اگر می خواهند يك قانونی وضع بکنند یا يك قانونی تفسیر بکنند هر دو تفریقش شبهه به دیگر است تشریفات هر دو یکی است .

نایب رئیس - این مطلب از بناطی بوضع نداشت .

اسلامی - والا بنده نسبت بتعام اسائید کمال احترام را دارم خصوصاً اسائید دانشکده حقوق که استاذ خود بنده هم بود اید و پیشنهاد خود مرا هم راجع بطرح لایحه اولی می میکنم .

نایب رئیس - اعلام رای میکنیم **صفائی** - اجازه بفرمائید توضیح عرض کنم بعد از آن که از همه ۱۰ نفر دو امضاء پس گرفته شد دیگر موردی بیدار نمی کند که مطرح شود چون باید طرح گزارش لاقول با مضای ۱۰ نفر باشد **نایب رئیس** - پس گرفته؟

صفائی - بله دو امضاء پس گرفته شد .

نایب رئیس - بسیار خوب پس همان گزارش اولی مطرح می شود آقای صدرزاده موافق هستید نسبت بلایحه اولی بفرمائید چون مخالف صحبت کرده است

صدر زاده - این یعنی که الان پیش آمد راجع باین دو قانون و طرحی که در اینجا مطرح است بنده تصور می کنم جز اتلاف وقت تأثیر دیگری نداشت برای اینکه تضادی ندارد با هم بوجه این قانونی که مطرح است يك همه از مشمولین تکلیف آنها تمین می شود یعنی اشخاصی بوده اند که آن ها بنام فراری معرفی شده اند هر وقت بخواهند مراجع بکنند بایستی مدت بیشتری بنام جرمه خدمت بکنند بوجه این قانونی که الان درستتر است تکلیف آن ها معلوم خواهد شد منافات ندارد تا اینکه بوجه این قانونی که سابقاً تقدیم شده مطالعات بیشتری بشود و نسبت بسایر مشمولین که بلا تکلیف هستند تمین تکلیف بعمل بیاید عجالتاً نسبت بقانون فعلی هم دولت موافق است و هم مجلس موافقت دارد که تکلیف يك همه از مشمولین تعیین بشود و ما باید از فرصت استفاده بکنیم و تکلیف این دسته از مشمولین که بوجه این قانون معلوم می شود تمین بکنیم بعدهم نسبت بسایر مشمولین یا درات مطالعات بکنند لایحه ای بیاورد یا اینکه خودمان اگر پیشنهادی در این خصوص مینمایا شده است بعنوان تبصره به عنوان پیشنهاد اصلاحی باین لایحه ضمیمه می کنیم و چون روحیه مجلس هم مساعد است برای تمین تکلیف بلا تکلیفها آن را هم

مورد تصویب فرار خواهد داد بنابراین دیگر ضرورتی ندارد که مادریاب این دو لایحه جدا گانه بحث بکنیم و این وقت و فرصتی که داریم از دست بدهیم .

نایب رئیس - پیشنهاد کفایت مذاکرات رسیده آقای ناظرزاده .

ناظرزاده - بطوری که از صحبت ها مشهود شد آقایان نمایندگان محترم در نظر دارند که نسبت با اشخاصی که چندین سال است مشمول و مورد رنج و زحمت قرار گرفته اند يك فکری بشود که زود تر راحت و خلاص بشوند در این پیشنهاداتی که سه خه می شود بعضی از آقایان نمایندگان این منظور را رعایت کرده اند بنابراین بعقیده بنده بهتر است که بکفایت مذاکرات رای گرفته بشود آن پیشنهادها که خوانده شد در آن پیشنهادها برای اشخاص بلا تکلیف که سالها اسم مشمول رویشان است و تکلیف خودشان را نمی دانند فکری شده و باین جهت بنده پیشنهاد کفایت مذاکرات را دارم .

نایب رئیس - آقای نبوی مخالف هستید بفرمائید

نبوی - درست است قانون اگر نقض داشته باشد پس از آنکه رای بکفایت مذاکرات گرفته شد ممکن است بوسیله پیشنهاد نواقص را رفع کرد ولی قبل از شروع پیشنهادها باید مطالب گفته شود و نواقص قانونی بیان شود و ذهن آقایان نمایندگان محترم روشن بشود تا در موقع پیشنهادات دیگر بدون زحمت رای بدهند و نکند اگر يك پیشنهاد مفیدی باشد از نظر اینکه مطالب درموقمش گفته نشده آقایان رای ندهند و آن پیشنهاد تصویب نشود از این جهت بود که بنده با کفایت مذاکرات مخالفت کردم يك توضیحی هم لازم بود داده شود آن این است که آنچه مورد نظر آقایان نمایندگان است دو موضوع است یکی از آن دو موضوع که

مورد توجه وزارت جنگ هم فرار گرفته است موضوع دیگر که مهمتر از آن است وزارت جنگ توجه نکرده آنچه وزارت جنگ توجه کرده که فراریها و سایر کسانی که بوضعیشان رسیدگی نشده از مجازاتهای قانونی معاف بشوند و حال آنکه نظر آقایان مهمتر از این است اگر وزارت جنگ موافقت کند یا مجلس رای بدهد باین موضوع معافیت از مجازاتها خود بخود

مرتفع است اساساً بایستی از مشمول بودن اینها معاف بشوند در گذشته هم وزارت جنگ باین نکته توجه کرد و برای يك سال هائی لایحه آورد این مسئله ساده است ما دو میلیون مشمول را نخواهیم توانست بیریم بسربازخانه دلیلش هم این است که تا بهال نتوانسته اند ببرند عده سرباز ما محدود است باین ترتیب ما دو میلیون نفر را معاف می کنیم نه می توانند از دواج بکنند نه می توانند مستخدم بشوند نه می توانند کسی راه بیندازند تمام درها برای این همه بسته است بنابراین ما باید عملی بکنیم که این عده از نظام وظیفه از احضار و مشمول بودن معاف بشوند نه تنها از مجازاتها (صعبیح است) از مجازاتها معاف کردن معنیش این است که همه اینها باید بیایند ادارات نظام وظیفه کدام دستگاهی است که بتواند دو میلیون نفر را بوضعشان رسیدگی بکند بطور اینکار ممکن است ؟ حقایق را باید گفت ما نباید منکر بشویم دستگاه ما و حوزه نظام وظیفه ما در ولایات خوب نیست . بنده تصدیق می کنم که وقتی همین آقای وزیر جنگ فعلی رئیس نظام وظیفه شدند و بودند براناب وضع را اصلاح کردند حالا هم از گذشته بهتر است ولی نه اینکه سوء استفاده نیست ، هست هر چه هست در مملکت باید گفت اگر نگوییم بجائی نمی رسیم ستاین را همیشه باید گفت سر نوشت ۲ میلیون نفر را نباید بعنوان اینکه بیایند وضعیتشان رسیدگی بشود بدست مأمورین داد کاری که هیچ فایده ندارد چرا باید کرد بنابراین ما باید کاری بکنیم در ضمن يك پیشنهادی و جناب آقای معاون وزارت جنگ هم موافقت کنند که تمام آنها را تا بحکمال معین معاف کنیم تا هم اداره نظام وظیفه و هم مردم هم مملکت هم مجلس را راحت بکنیم (صعبیح است) مخالفت را هم پس می گیرم .

نایب رئیس - اعلام رای می شود نسبت بکفایت مذاکرات عده کافی نیست وقت هم گذشته (بعضی از نمایندگان - می آیند) چون عده کافی نیست جلسه را ختم می کنیم جلسه آینده روز پنجشنبه ۱۱ مهر دستور بقیه همین لایحه (مجلس ۲۵ دقیقه بعد از ظهر ختم شد) **نایب رئیس** مجلس شورای ملی - **گنجینه**